

1988 Έκθεση MoMA

Deconstructivist Architecture

Frank Gehry,

Zaha Hadid,

Peter Eisenman,

Daniel Libeskind,

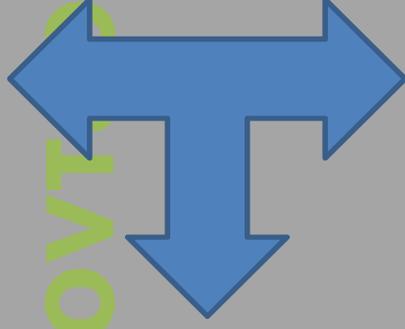
Bernard Tschumi,

Rem Koolhaas

Coop Himmelb(l)au

Φαινολογία

Μετα -

Μοντερνισμ ός

Robert Venturi
Aldo Rossi
Tadao Ando
... (κριτικός
τοπικισμός – νέο
ρασιοναλισμός!)

Νεο -

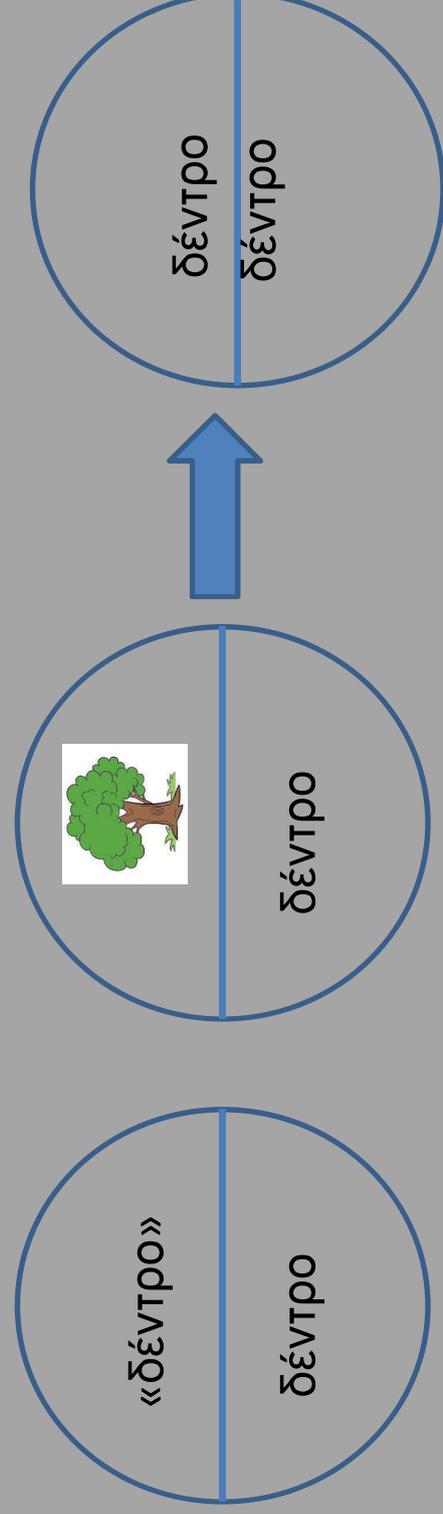
Peter Eisenmann
Daniel Liebskind
Bernard Tschumi
Zaha Hadid
... (προς την
αποδόμηση)

Μοντερνισμός /
Σπουκτουραλισμός /
Σημειωτική /
Αποδόμηση

Σημειωτική: Ferdinand de Saussure

Ο στρουκτουραλισμός φέρει 2 επίπεδα:

1. ορατά επιφανειακά φαινόμενα
2. αόρατο δομικό σύστημα

έννοια

Σημειωτική: Ferdinand de Saussure

Ο στρουκτουραλισμός φέρει 2 επίπεδα:

1. ορατά επιφανειακά φαινόμενα
2. αόρατο δομικό σύστημα
3. Η γλώσσα είναι ένα σύστημα σημείων με σημαίνοντα και σημανόμενα
4. Διαδικότητα μεταξύ του σημαίνοντος και του σημανόμενου

Στρουκτουραλισμός (Δομισμός)

Levi Strauss - Διαδικότητα

Διαδική αντίθεση (binary opposition)

Το νόημα γίνεται αντιληπτό σε σχέση με ένα άλλο

Αλήθεια / Ψέμμα - Φως / Σκοτάδι – Μαύρο / Άσπρο

**ΣΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΕΣ ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ Ο ΕΝΑΣ
ΌΡΟΣ ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΟΣ**

Αποδόμηση vs Στρουκτουραλισμός (Δομισμός)

- Κριτική Derrida στις τάσεις του στρουκτουραλισμού:
- Το σημαίνον δεν είναι τόσο σημαντικό όσο το σημαινόμενο
- Σε ένα κείμενο δεν μας ενδιαφέρει η **γλώσσα αλλά το ΝΟΗΜΑ**.

- {Στρουκτουραλισμός: Αναπτύχθηκε από τον γλωσσολόγο Ferdinand de Saussure}

- {Στρουκτουραλισμός: Η γλώσσα είναι ένα σύστημα με υποκείμενες αρχές.}

- Η ιδέα ενός μοναδικού, ενιαίου νοήματος είναι μύθος.

Αποδόμηση στη λογοτεχνία – Jacques Derrida

- De + construction (από – δόμηση)
- Όχι καταστροφή
- Καταρρίπτει το συμβατικό προφανές των δομών
- αντιφάσεις στο νόημα
- αποσυναρμολόγηση του κειμένου και στη συνέχεια συνένωση

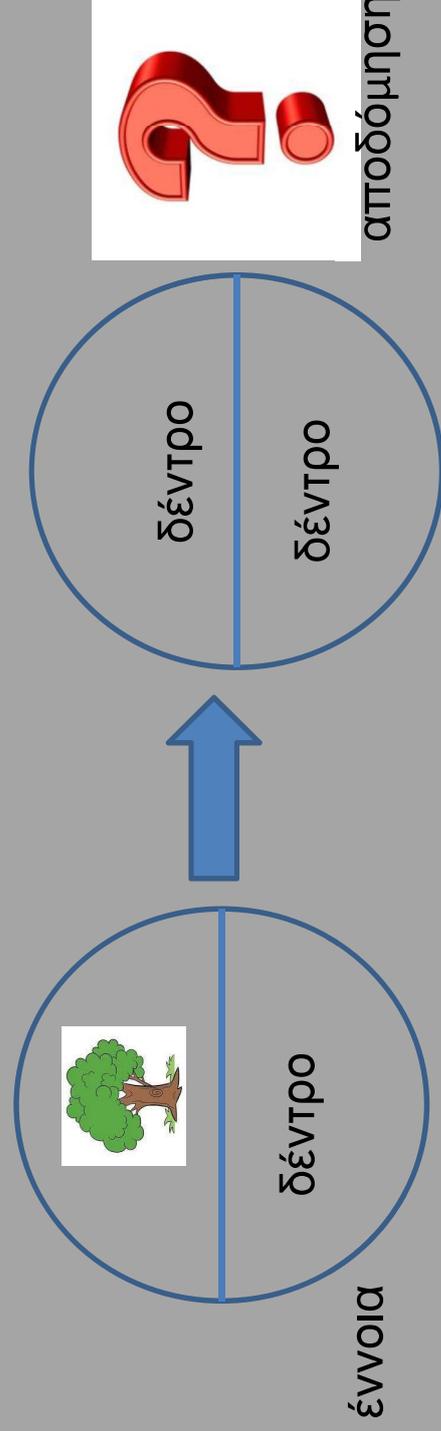
Αποδόμηση – Jacques Derrida

Η ιδέα μιας ενοποιημένης, μοναδικής, τελικής έννοιας είναι **μύθος**

Συγκρουόμενες δυνάμεις δρουν μέσα στο κείμενο

Το νόημα του συγγραφέα **προδίδεται** με μια πιο προσεκτική ανάγνωση

Η σχέση μεταξύ σημαίνοντος και σημαινόμενου δεν είναι σταθερή!

Η έννοια αλλάζει από πλαίσιο σε πλαίσιο (από τα συμφραζόμενα)

- **Time flies like an arrow.**

(ο χρόνος περνάει πολύ γρήγορα)

- **Time (ρήμα) flies (αντικείμενο) like an arrow**

(Χρονομέτρησε τις μύγες όπως κάνουμε με ένα βέλος)

- **Time flies (αντικείμενο) like (ρήμα) an arrow (αντικείμενο)**

Η έννοια αλλάζει όταν αλλάζει ο τόνος και η έμφαση!

- Ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας απαιτήσε να αναχωρήσουν οι στρατιώτες.
- Ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας απαιτήσε να αναχωρήσουν οι στρατιώτες.
- Ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας απαίτησε να αναχωρήσουν οι στρατιώτες.
- Ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας απαιτήσε να αναχωρήσουν οι στρατιώτες.
- Ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας απαιτήσε να αναχωρήσουν οι στρατιώτες.

Η γλώσσα είναι ολισθηρή και διφορούμενη!

- Το ξύλο και το «ξύλο»
- Η τράπεζα και η Τράπεζα
- Η φέτα και η «φέτα»
- .....

Μόνο ζώα

συννοδοί

- Ποιοι επιτρέπονται # ΠΟΙΟΙ ΔΕΝ ΕΠΙΤΡΕΠΟΝΤΑΙ
- Επιτρέπονται τα αφεντικά των ζώων;
- Ένας τυφλός μπορεί να διαβάσει την επιγραφή; Αν όχι για ποιον είναι η επιγραφή;
- ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΚΑΝΕΝΑ ΝΟΗΜΑ ΑΝ ΤΟ ΑΠΟΔΟΜΗΣΕΙΣ

• (Steven Lynn, Texts and Contexts)

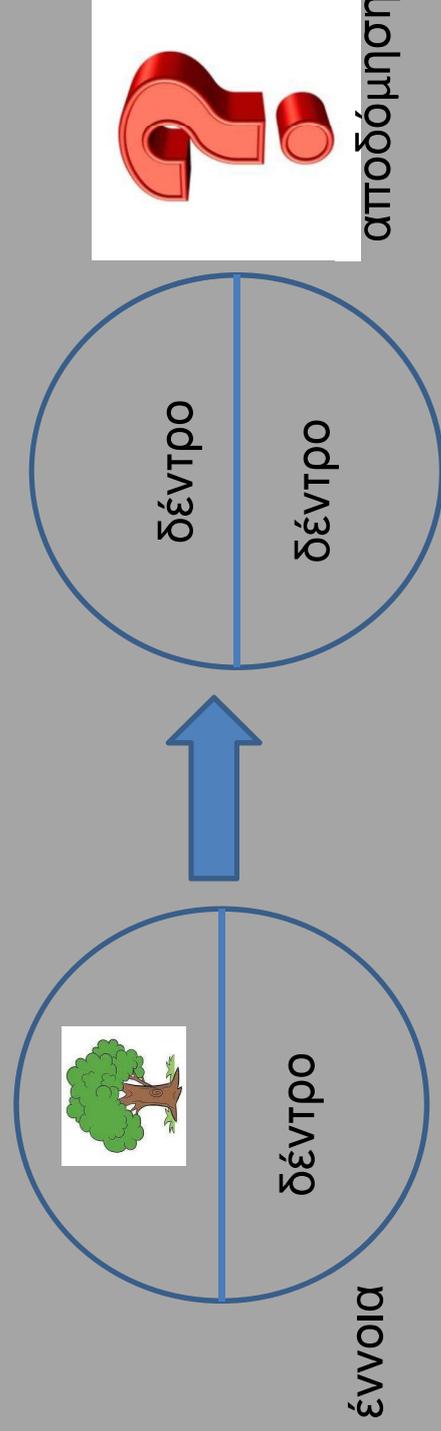
Αποδόμηση – Jacques Derrida

Η ιδέα μιας ενοποιημένης, μοναδικής, τελικής έννοιας είναι **μύθος**

Συγκρουόμενες δυνάμεις δρουν μέσα στο κείμενο

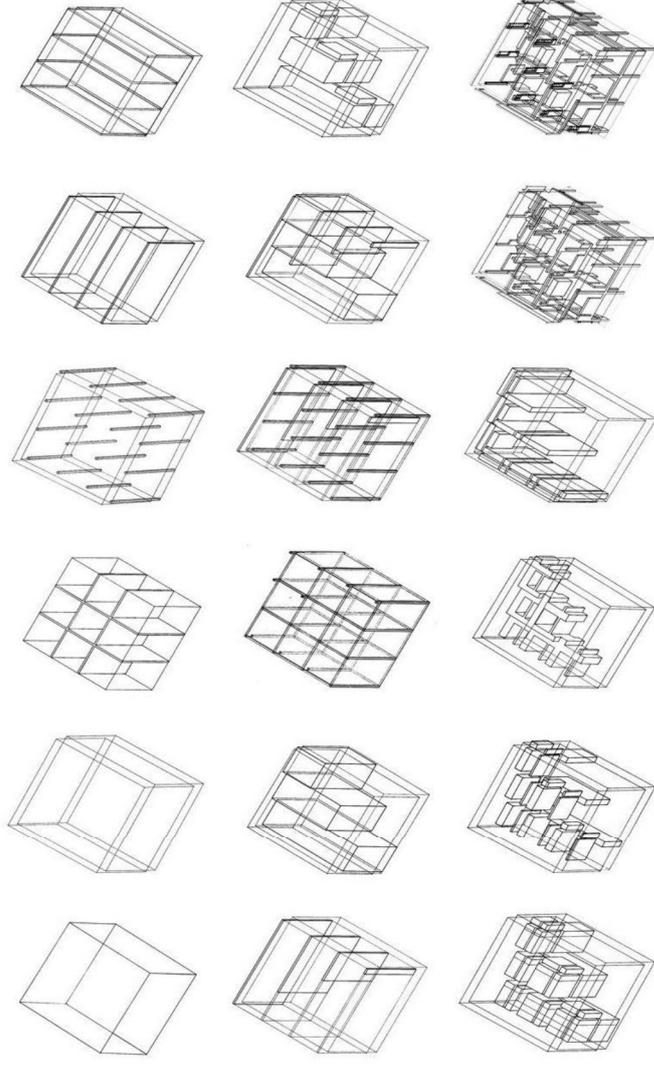
Το νόημα του συγγραφέα **προδίδεται** με μια πιο προσεκτική ανάγνωση

Η σχέση μεταξύ σημαίνοντος και σημαινόμενου δεν είναι σταθερή!

Σκοπός αποδόμησης: η διαδικασία Peter Eisenman

House II Peter Eisenman

IMPLIED SPACE

ROTATE

ARRAY

OFFSET

STRETCH

MONTAGE

GRID

PANELLING

SLIPPAGE

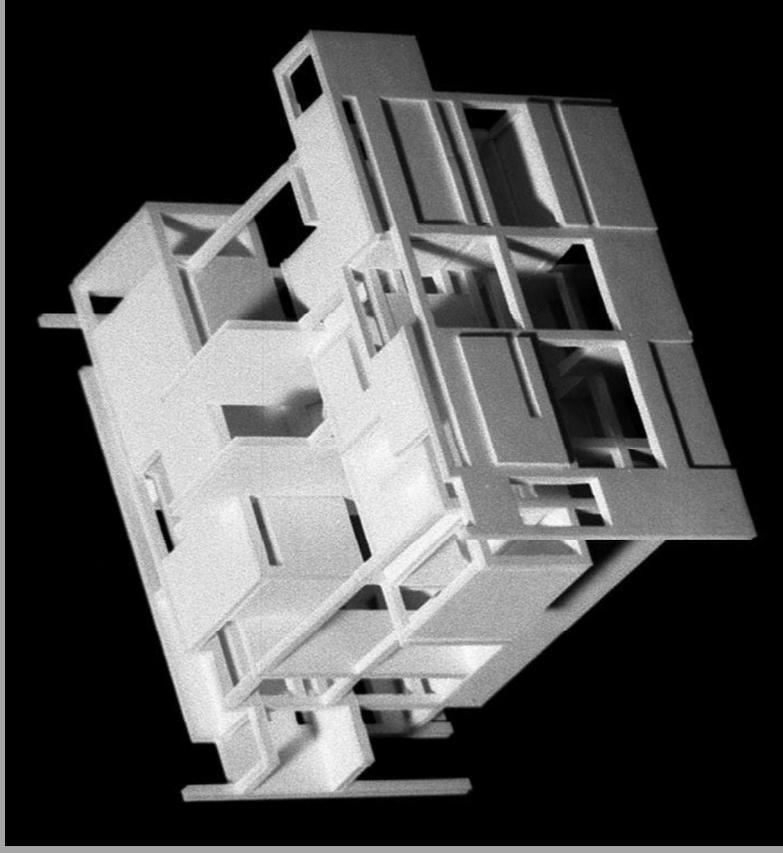
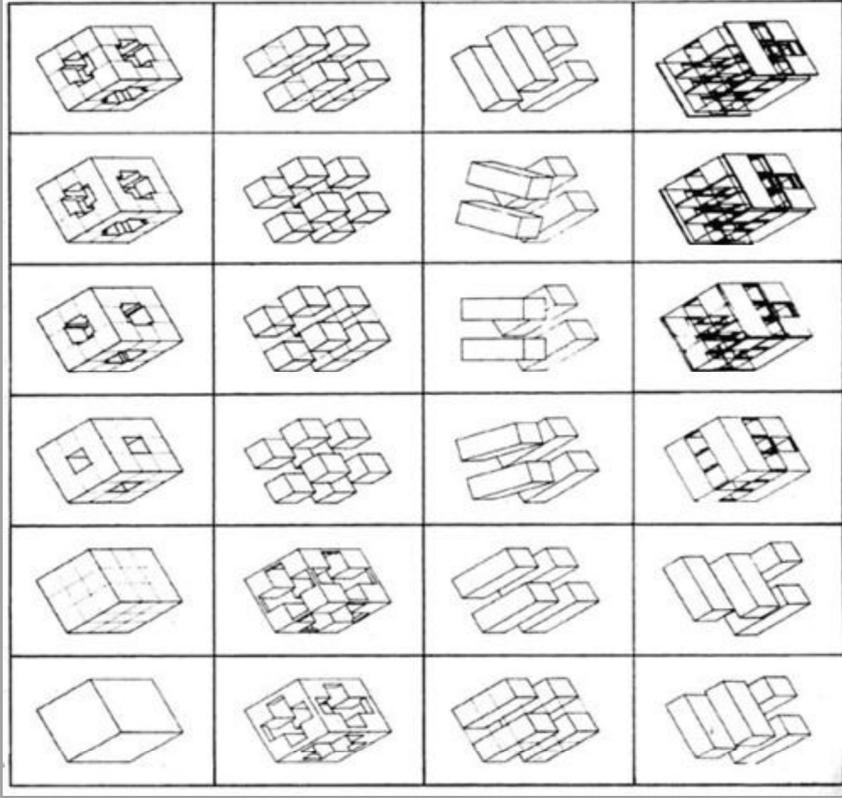
MIRROR

VOLUME ARTICULATION

ACTUAL SPACE

House IV Peter Eisenmann

<https://www.youtube.com/watch?v=gyN0mgTeU-s>

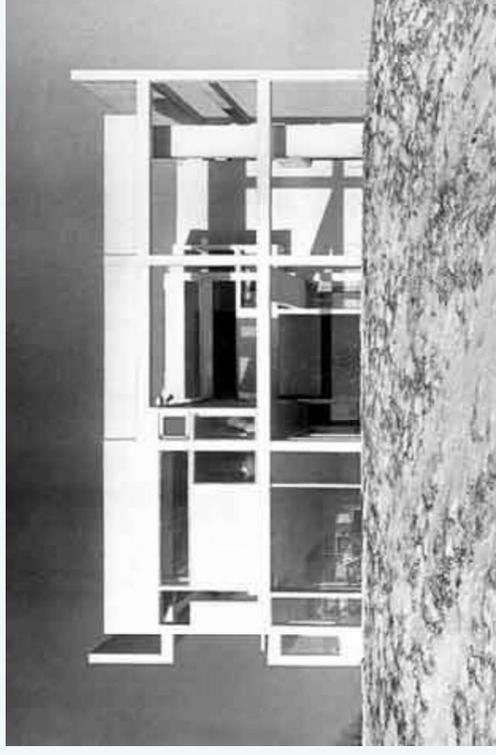

Peter Eisenman

*«Δεν με ενδιέφεραν ποτέ τα μνημεία, η νοσταλγία για το status quo, σε **στατικά κτίρια** που δεν μεγαλώνουν και αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου. Αντίθετα, πάντα ασχολήθηκα με τις αλλαγές στα κτίρια που προκαλούνται από αλλαγές στη χρήση, την ιδιοκτησία ή απλώς με το πέρασμα του χρόνου.»*

Giuseppe Terragni, Casa del Fascio, Piazza del Popolo, Como 1932

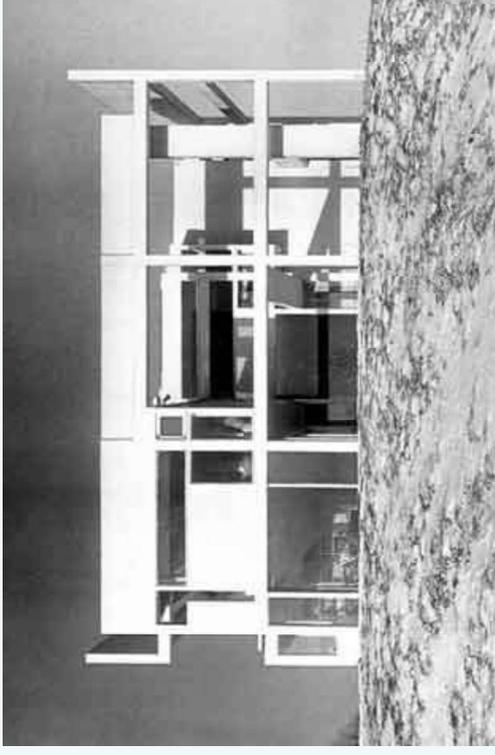

Peter Eisenman

*«Δεν με ενδιέφεραν ποτέ τα μνημεία, η νοσταλγία για το status quo, σε **στατικά κτίρια** που δεν μεγαλώνουν και αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου. Αντίθετα, πάντα ασχολήθηκα με τις αλλαγές στα κτίρια που προκαλούνται από αλλαγές στη χρήση, την ιδιοκτησία ή απλώς με το πέρασμα του χρόνου.»*

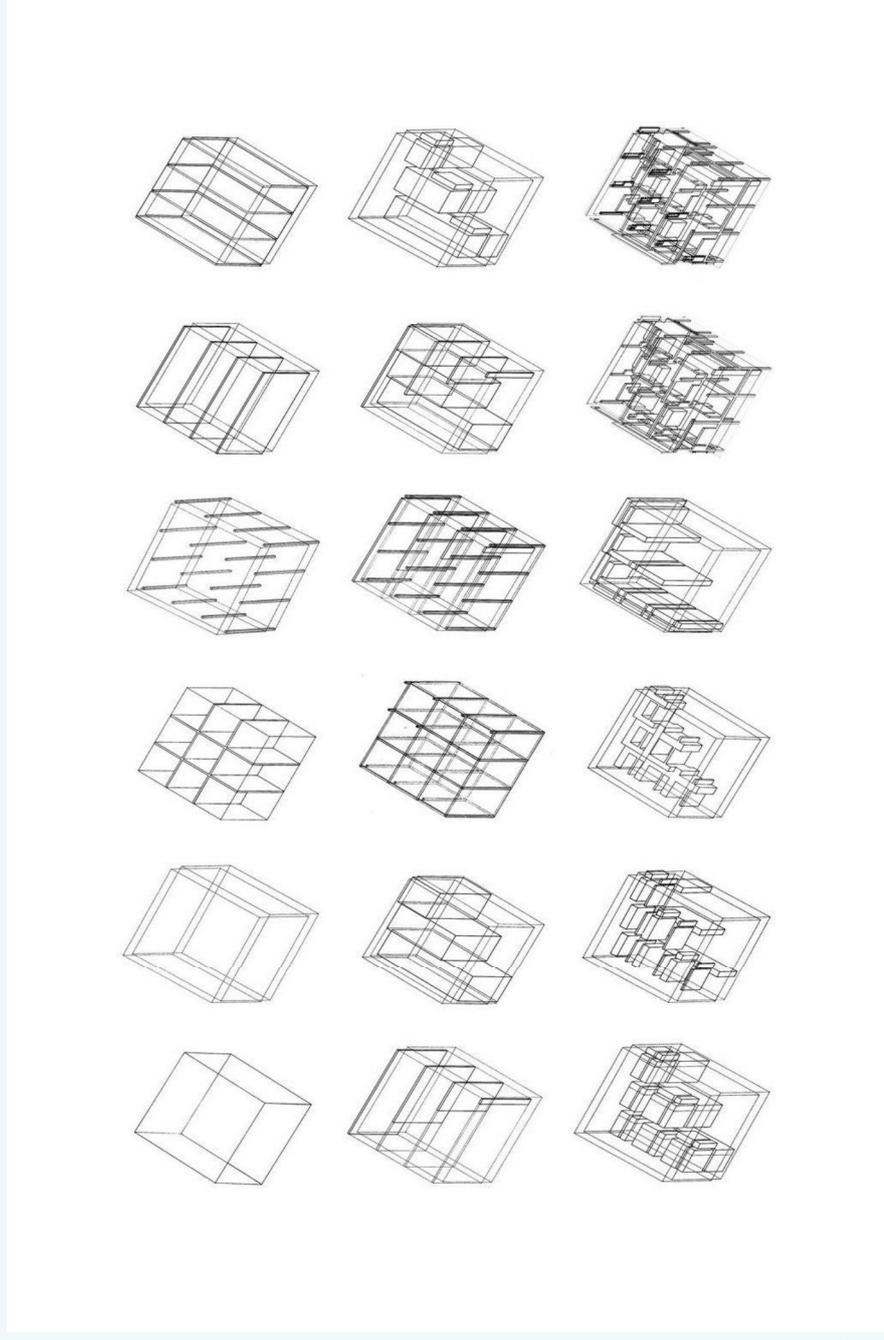
Giuseppe Terragni, Casa del Fascio, Piazza del Popolo, Como 1932

Peter Eisenman, House VI, 1968

Peter Eisenman

House II Peter Eisenman

IMPLIED SPACE

ROTATE

ARRAY

OFFSET

STRETCH

MONTAGE

GRID

PANELLING

SLIPPAGE

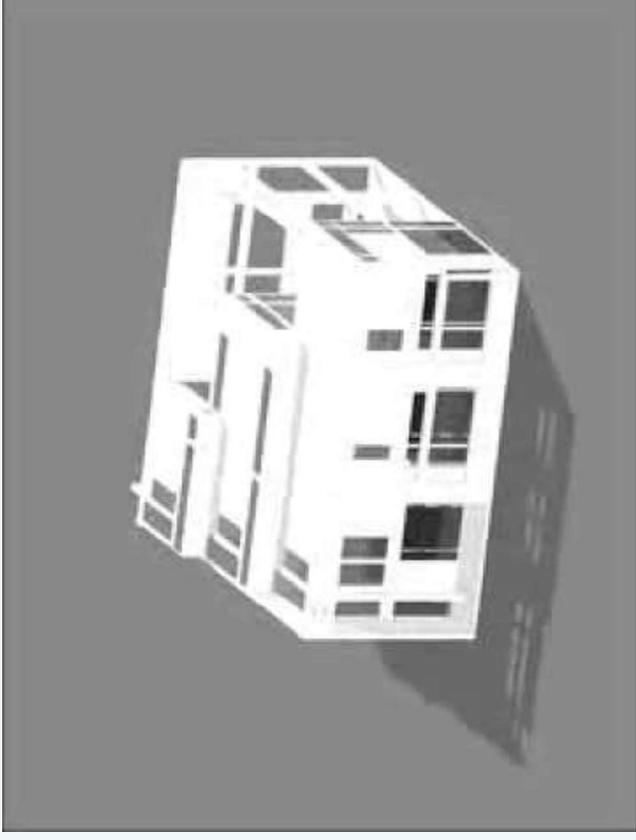
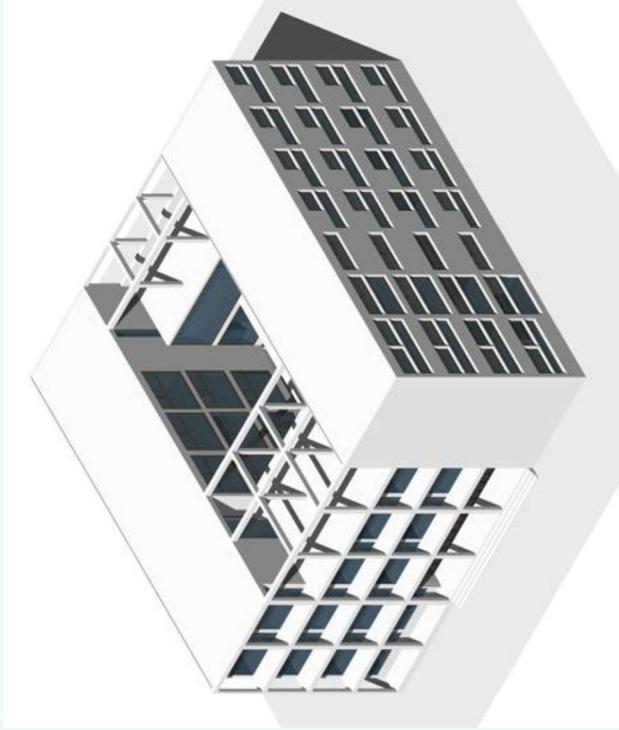
MIRROR

VOLUME ARTICULATION

ACTUAL SPACE

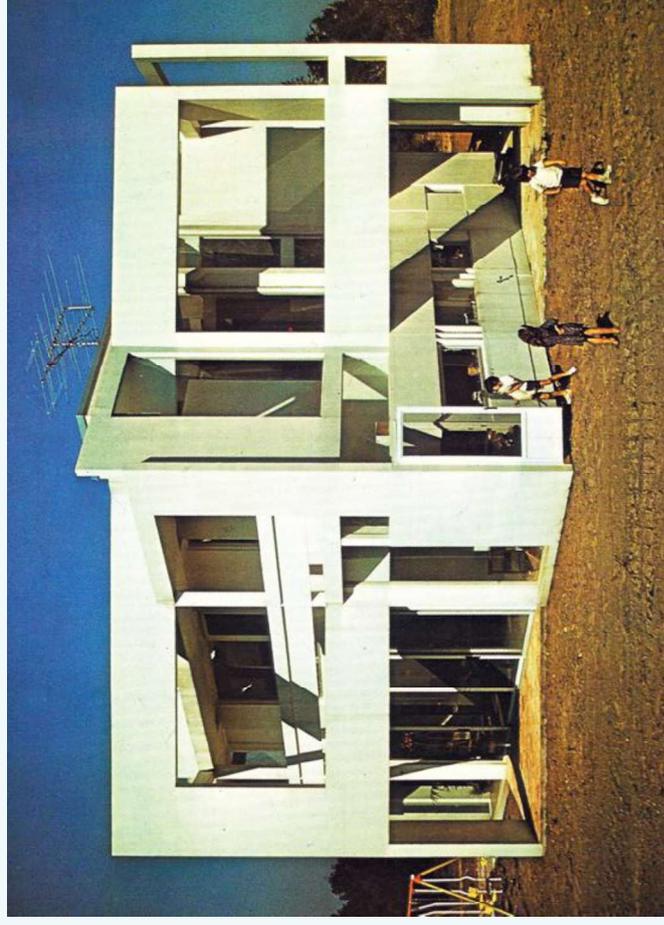
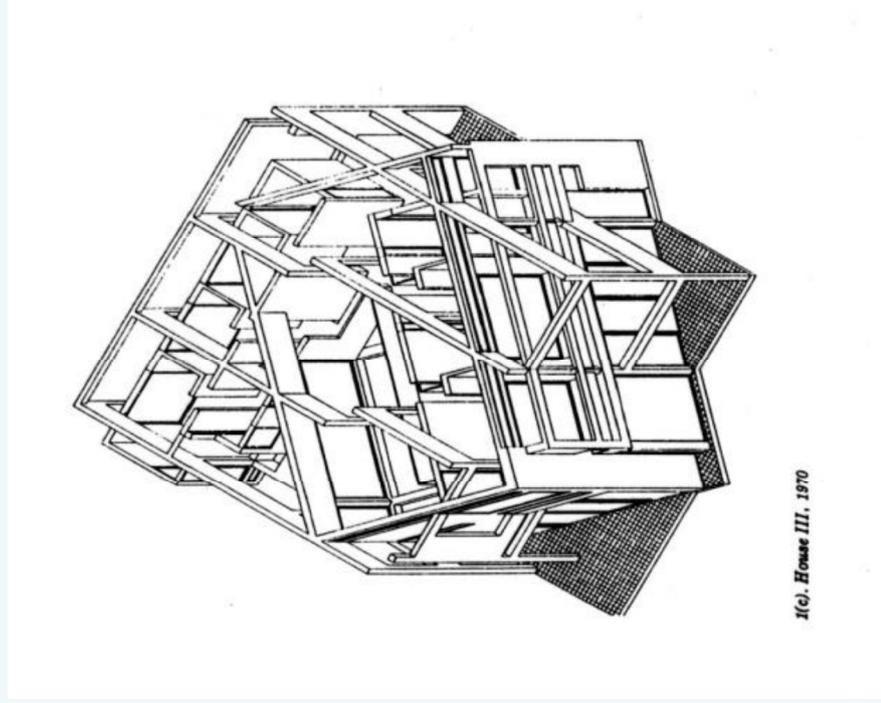
Peter Eisenman House VI

https://www.youtube.com/watch?v=wmuhUGoHtHw&list=PLV_abjHQkZDTfDFVTg-UC8DfdogIRhZ

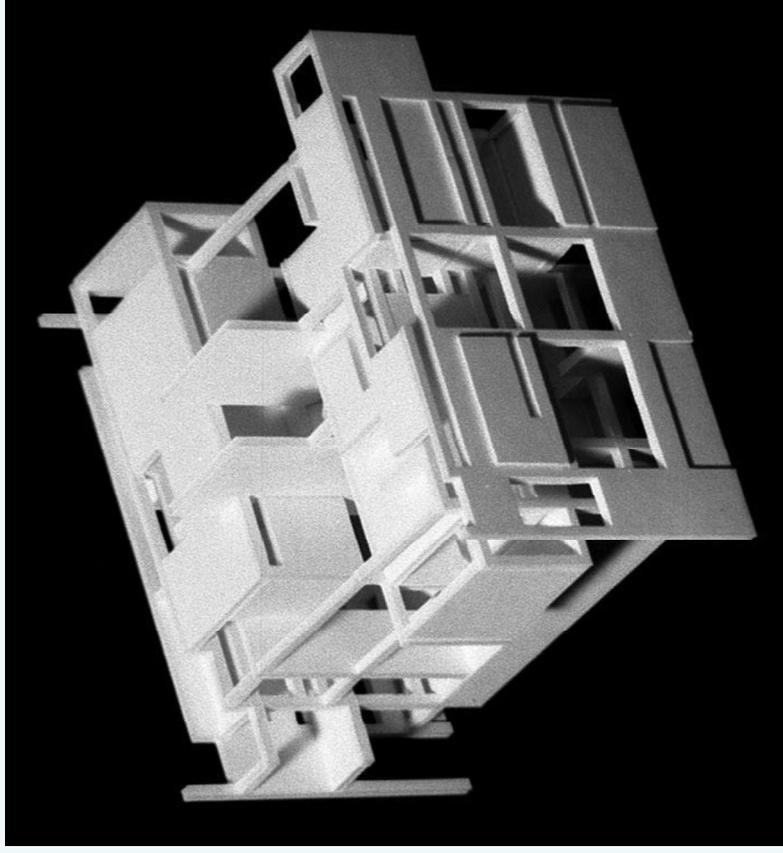
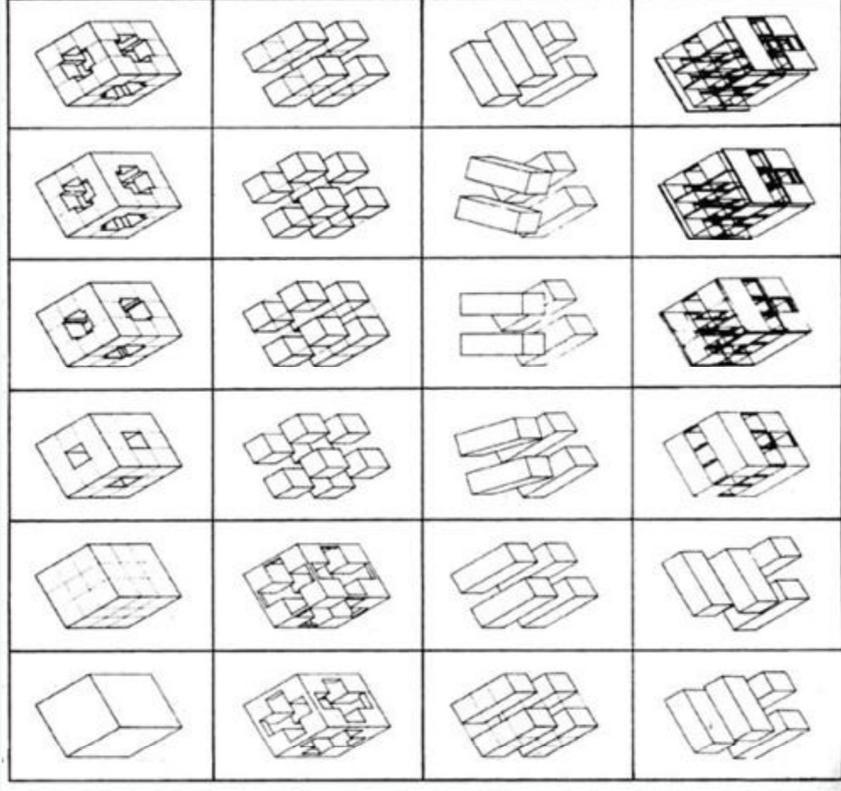
Peter Eisenman

House III Peter Eisenman

House IV Peter Eisenmann

<https://www.youtube.com/watch?v=gyN0mgTeU-s>

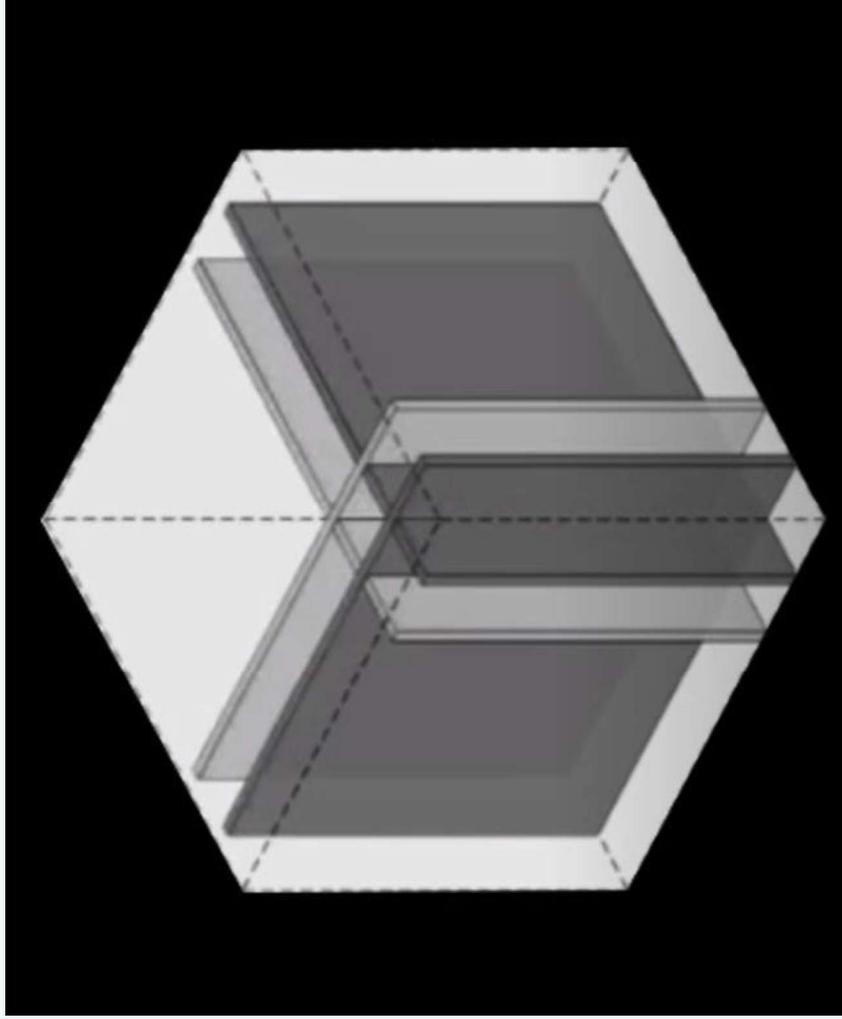
House VI

House VI

House VI

House VI

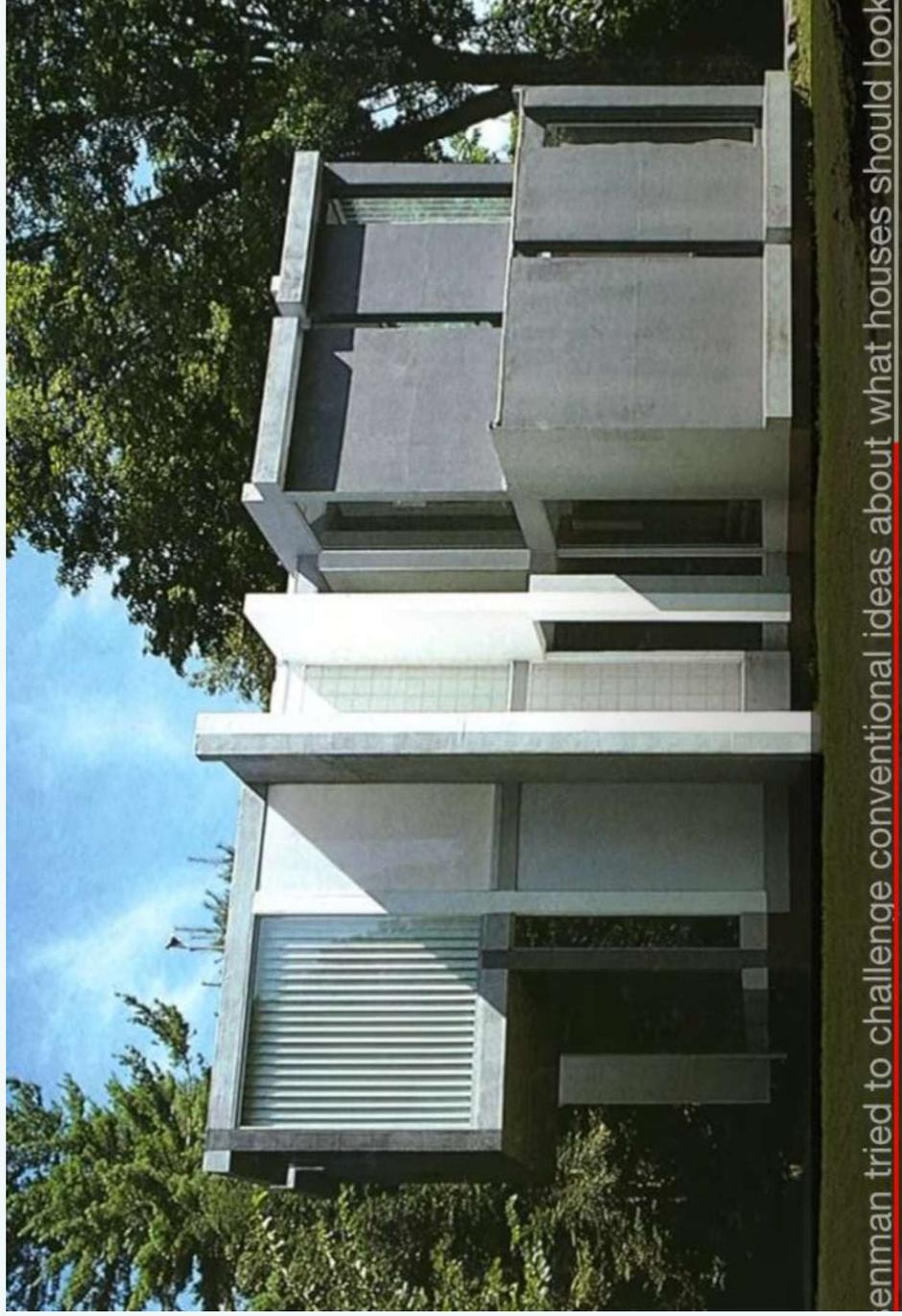
House VI

House VI

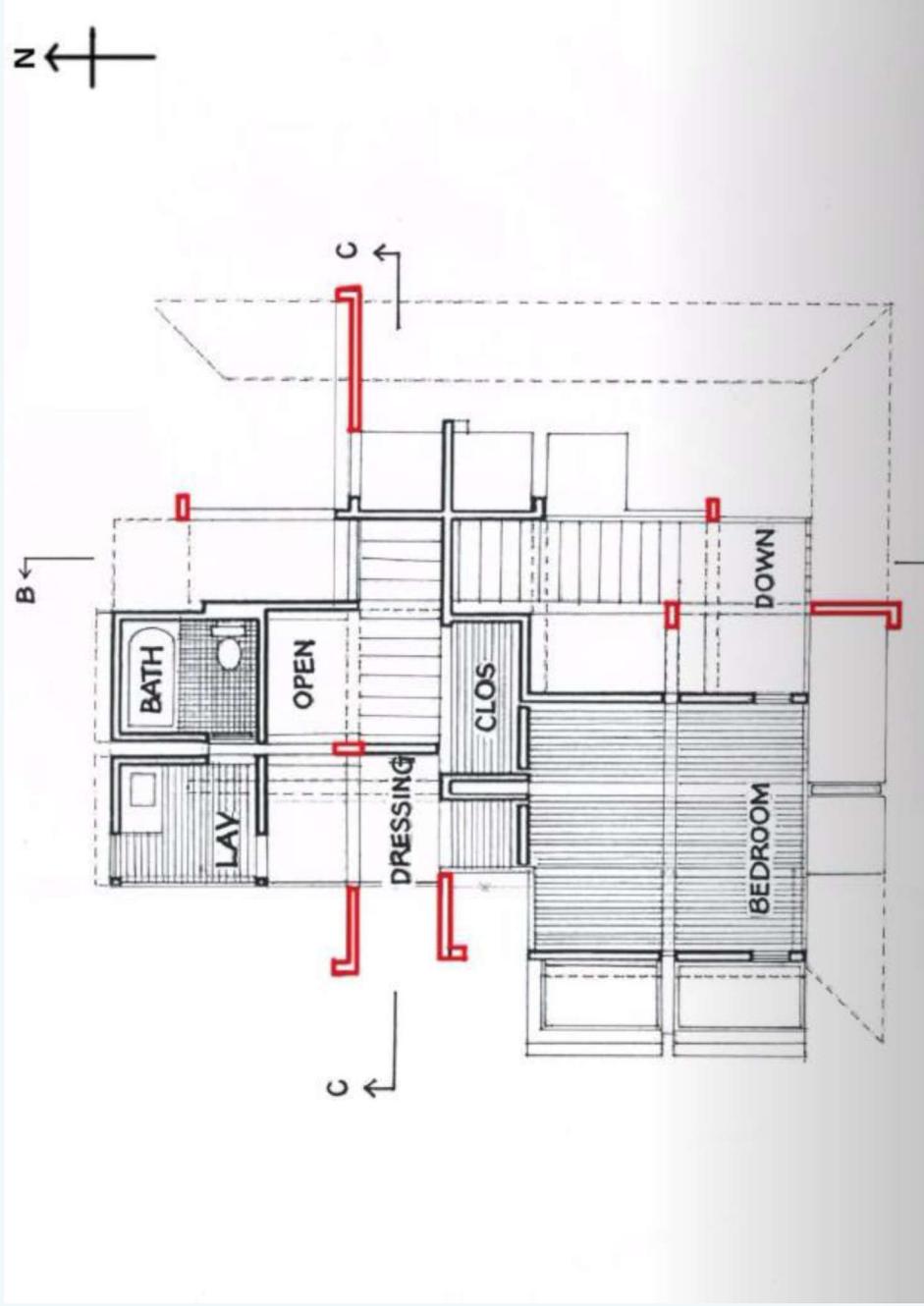

House VI

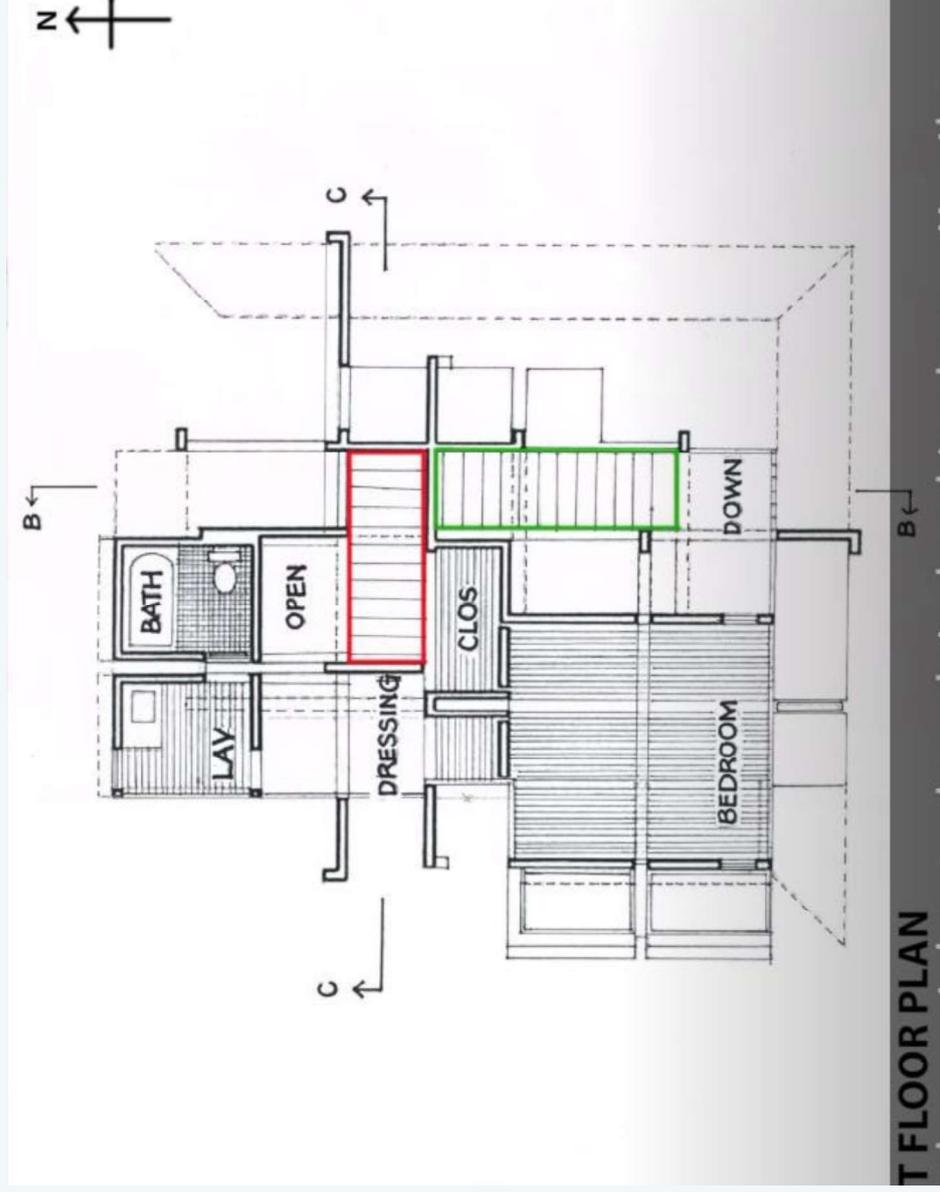

enman tried to challenge conventional ideas about what houses should look

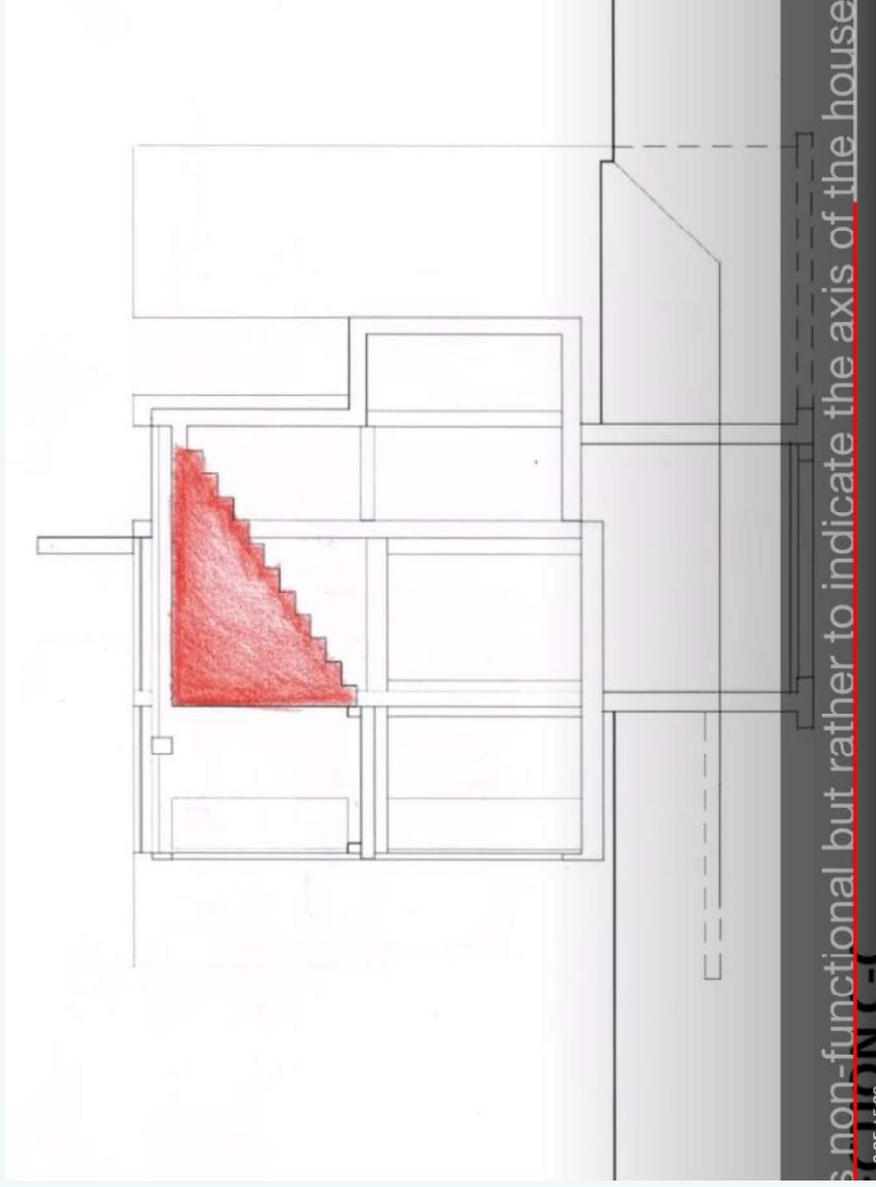
House VI

House VI

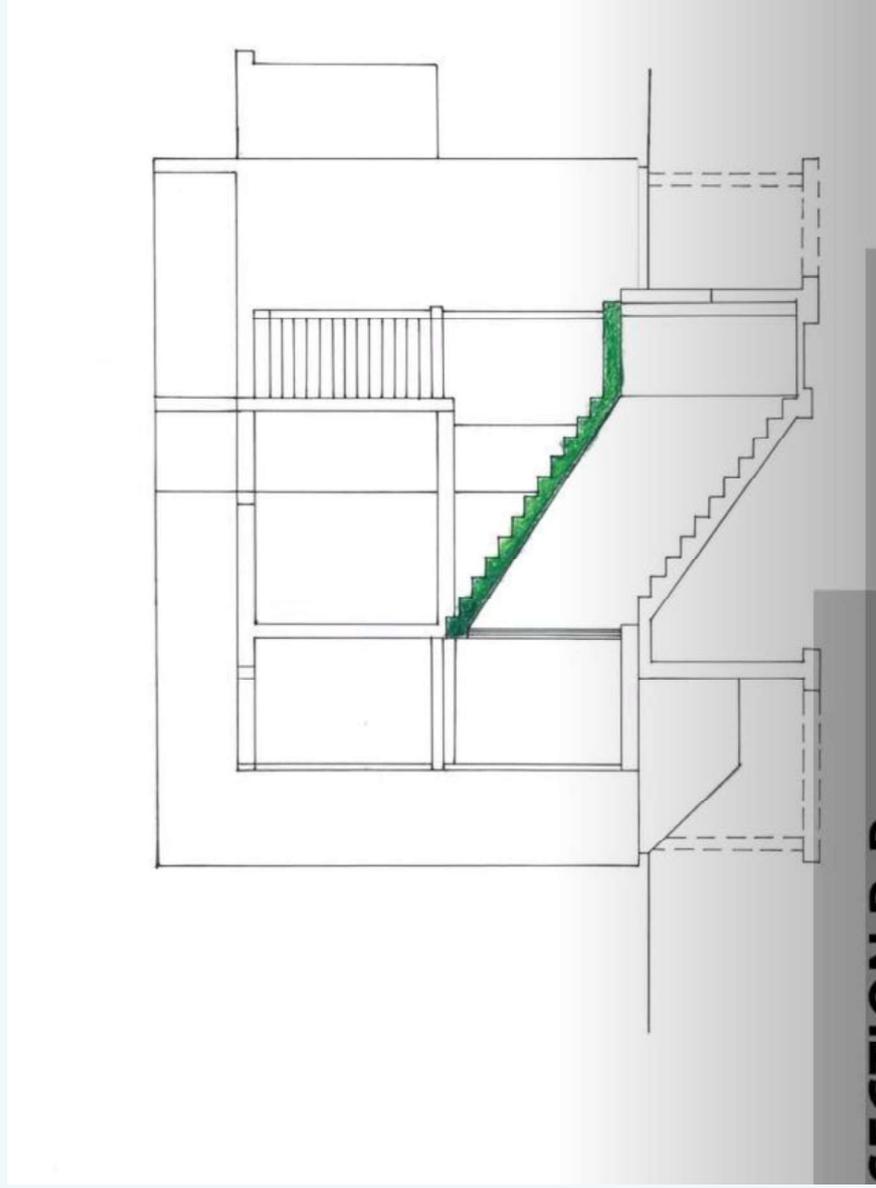

House VI

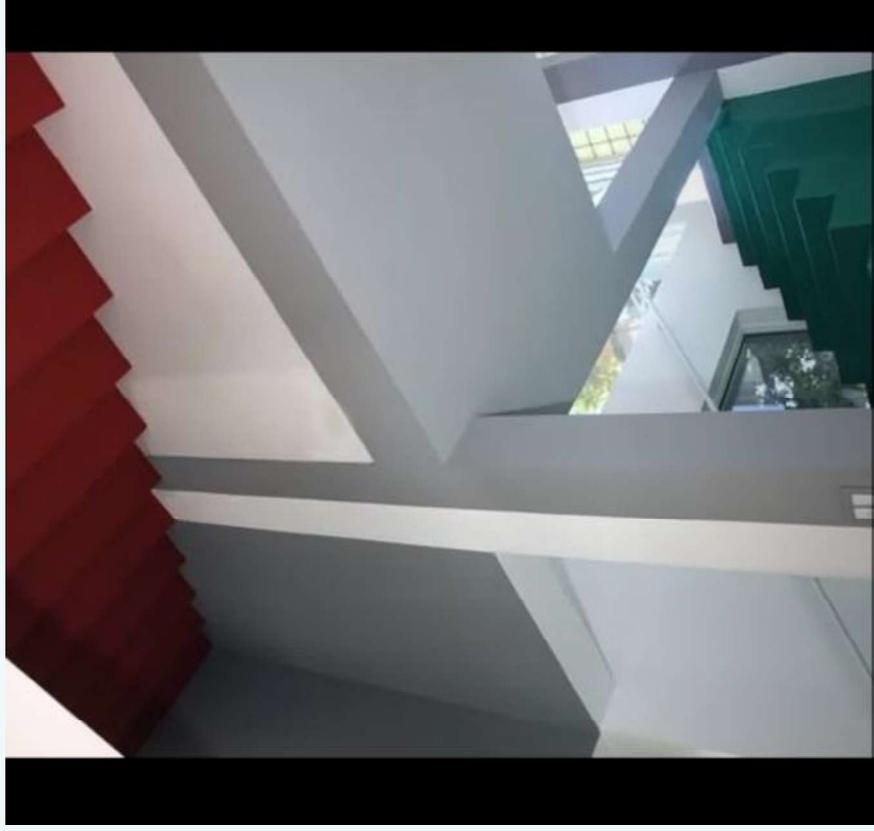

is non-functional but rather to indicate the axis of the house.

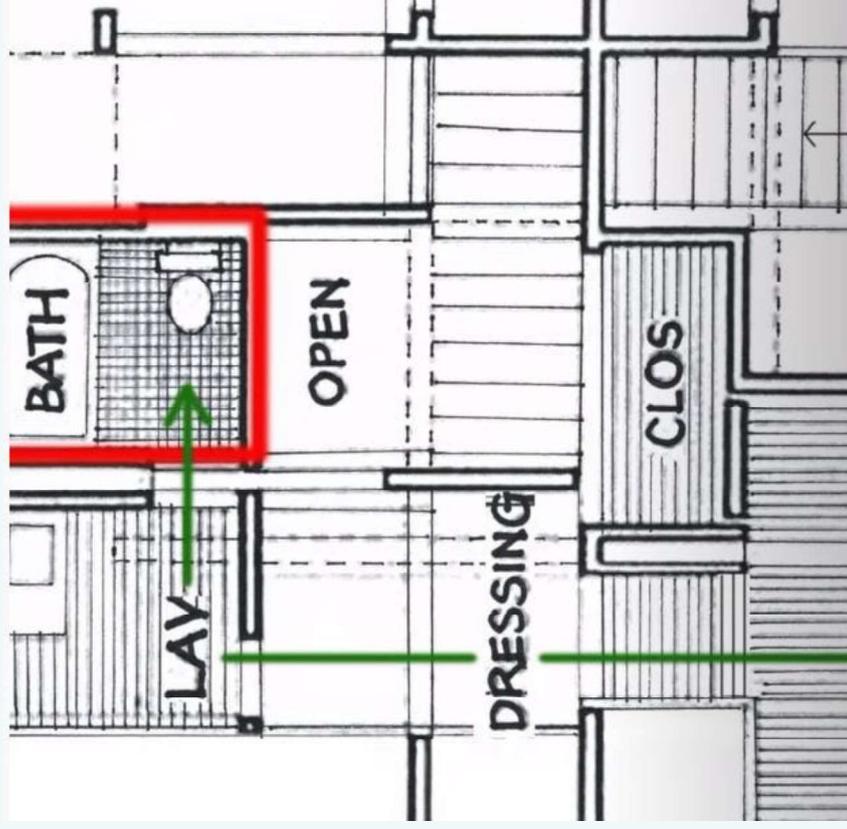
House VI

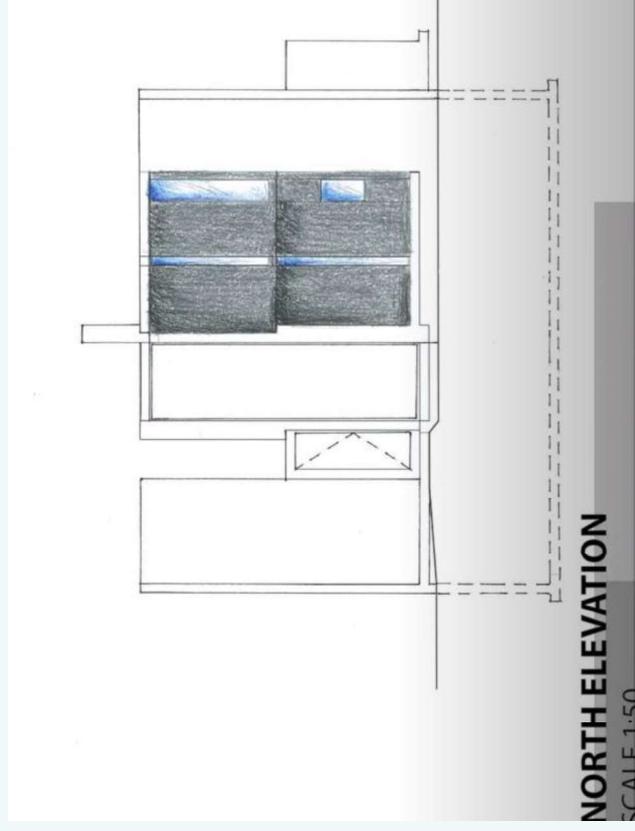
House VI

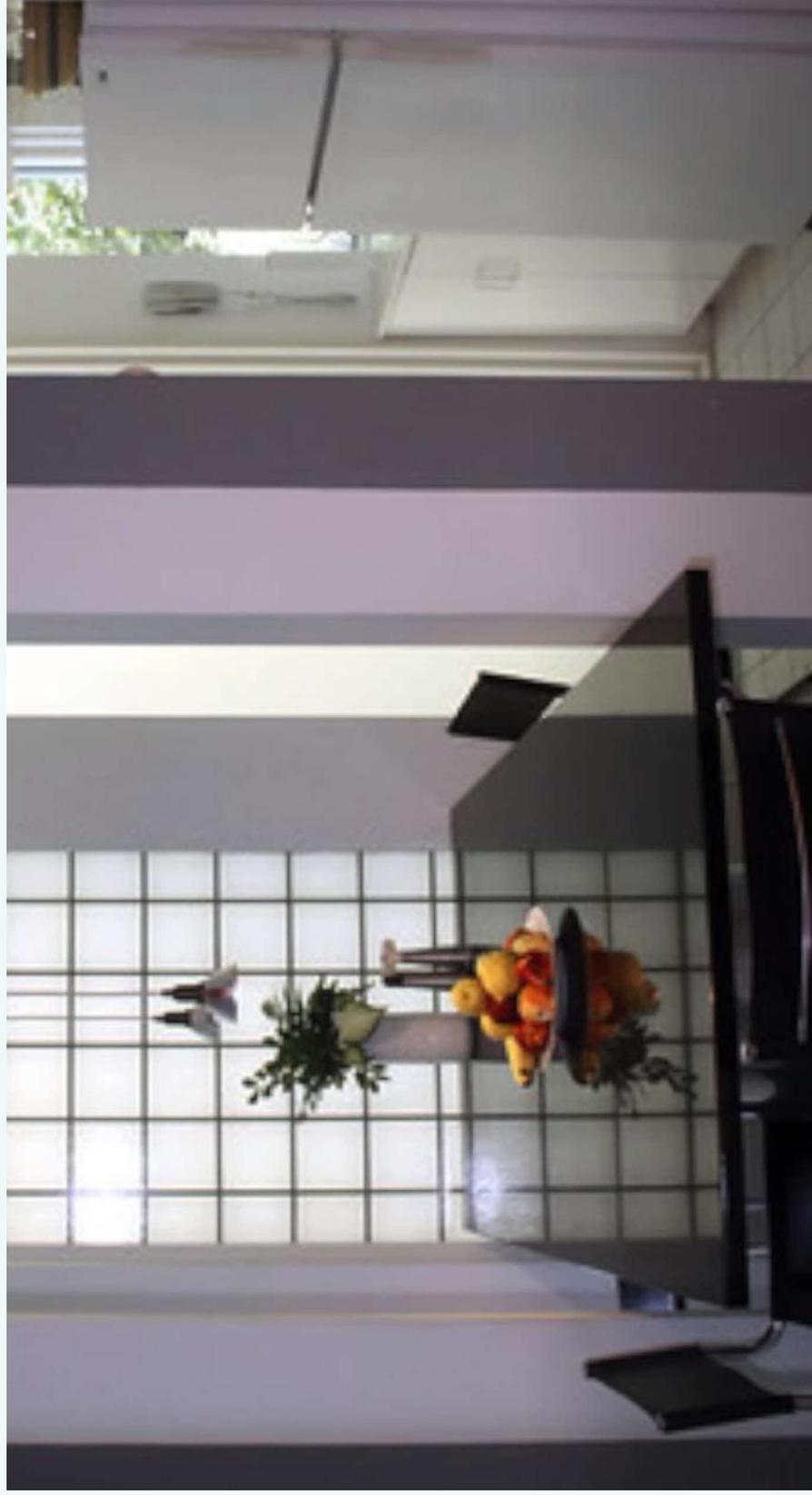
House VI

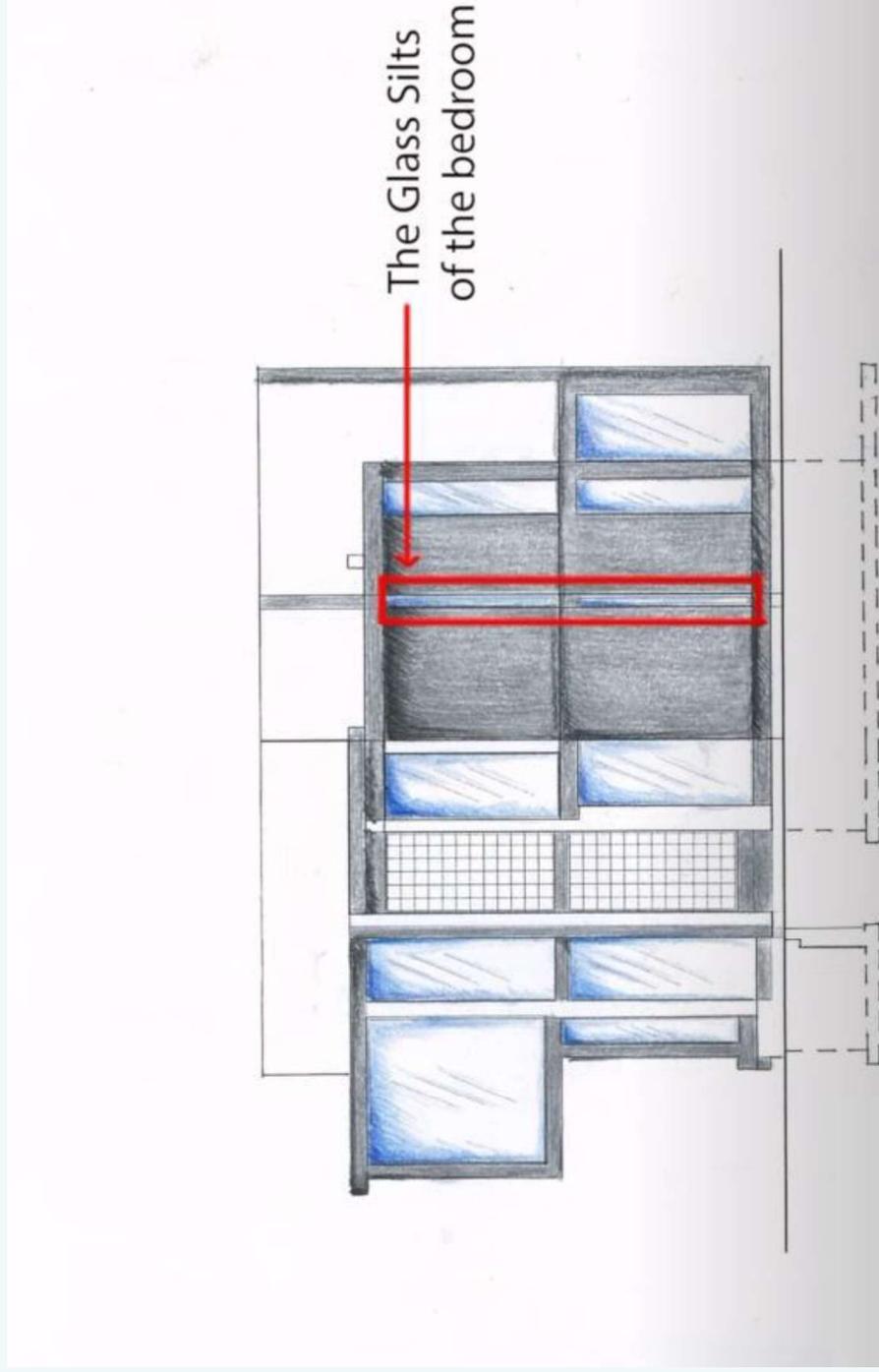
House VI

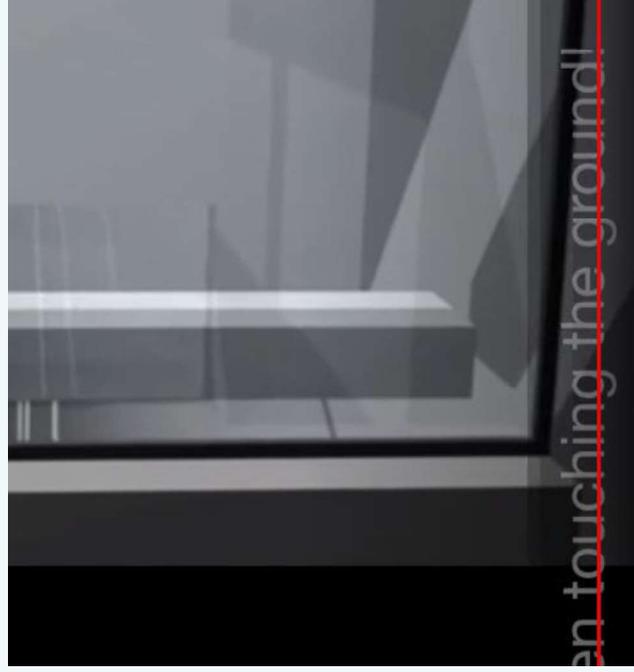
House VI

House VI

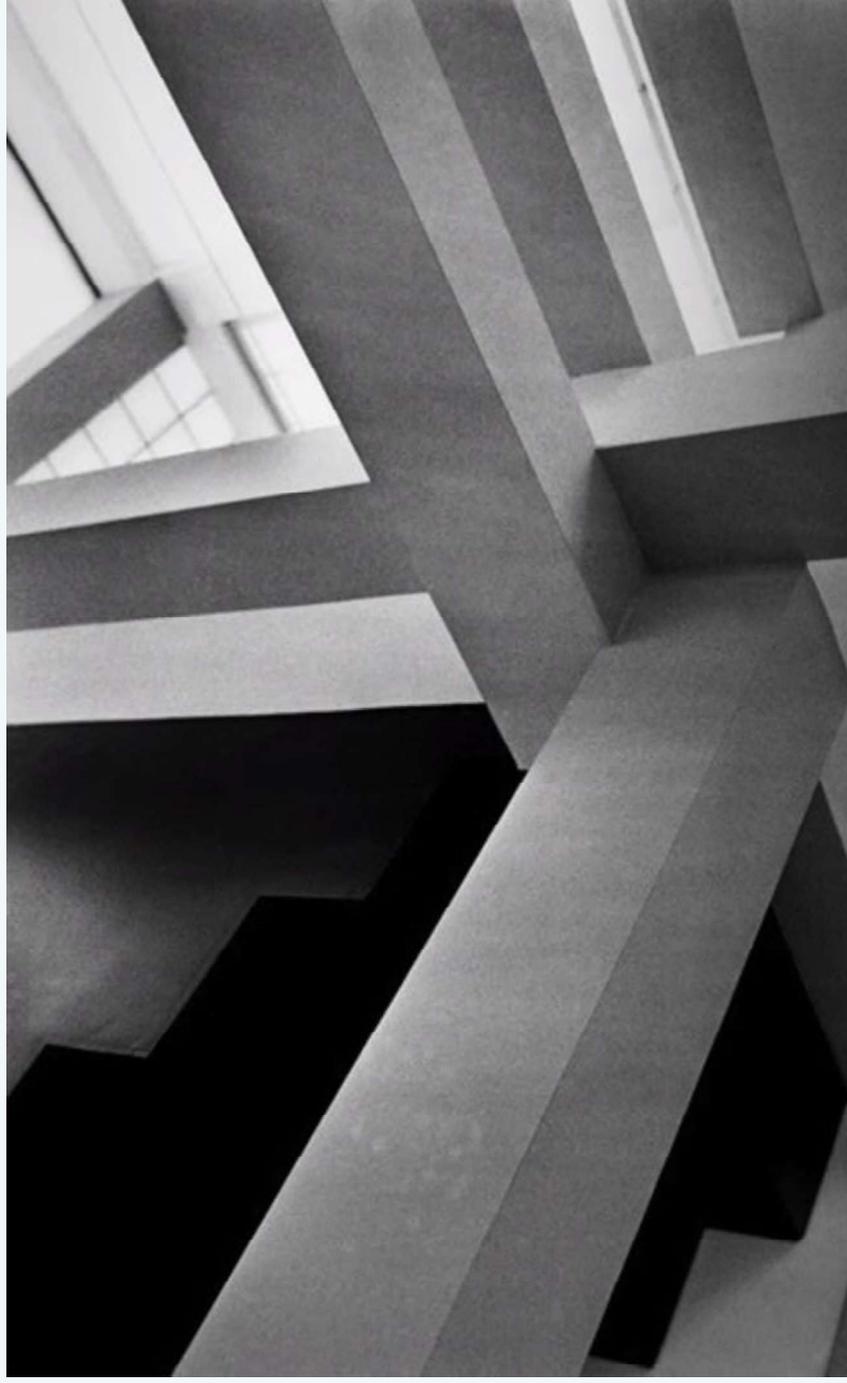
House VI

House VI

House VI

Η αποδόμηση σε σχέση με τη δυσαικότητα

- Η αποδόμηση απορρίπτει τις **δυσαικές** αντιθέσεις
- Κάθε κείμενο είναι κατασκευασμένο από **δυσαικές** αντιθέσεις
- Το ένα μέρος του **δυσαικού** συστήματος είναι προνομιούχο, οπότε εκ των πραγμάτων τα **δυσαικά** συστήματα γεννούν αντιθέσεις

Η αποδόμηση σε σχέση με τη δυσαισθητικότητα

- Η αποδόμηση μας διδάσκει να βρίσκουμε επικαλυπτόμενα στοιχεία
- Τα όρια μεταξύ **δυσαισθητικών** συστημάτων δεν είναι ξεκάθαρα.
- Παράδειγμα: **γυναίκα # άντρας**
  - Δηλαδή ένας ελαττωματικός άνδρας
  - Φέρει έννοια αρνητικής αξίας
  - Οφείλει να διατηρήσει την αρρενωπότητα δυνάμει της αντίθεσης
  - Είμαι άντρας δια του να μην είμαι γυναίκα

Η αποδόμηση σε σχέση με τη δυσαισθητικότητα

- Άρα: Οι ιδεολογίες και οι πολιτισμοί χαράσσουν άκαμπτα όρια
- Τα σημεία (οι γλώσσες) είναι καθαρά ιδεολογικές και **απολυταρχικές**
- Προεκτάσεις ...
  - Φεμινισμός
  - Ψυχανάλυση
  - Κοινωνιολογία
  - Εθνολογία
  - .....

Πώς από –δομώ;

- Πρόκληση της δυαδικότητας
- Όχι τελική ερμηνεία – σημειώνουμε όλες τις ερμηνείες - οι ερμηνείες αντικρούονται
- Νέα **κριτική** ανάγνωση
- Ανάλυση **ιεραρχίας**
- Αντίκρουση δυαδικότητας: ο **λιγότερο** **προνομιούχος** όρος **είναι** ο **κεντρικός** όρος (**νέα** **ιεραρχία**)

Αρχιτεκτονική και αποδόμηση

Η απελευθέρωση
για να **παιξεί** κανείς με
όγκους
άπειρων δυνατοτήτων
μορφές και

The **unleashing of infinite possibilities** of
playing around with forms and volumes.

Αποδόμηση

Jacques Derrida 1967 *Grammatology*

- Αποσύνδεση από ανθρωπομορφική κλίμακα
- Αποσύνδεση από παράδοση
- Ανυπαρξία δομικής λογικής
- Οι γεωμετρικές ανατροπές
- Οι τεθλασμένες γραμμές,
- Η παραμόρφωση της οπτικής αντίληψης

1988 Έκθεση MoMA
Deconstructivist Architecture

Philip Johnson
1906- 2005

Mark Wigley 1956

Τα έργα αυτής της έκθεσης σηματοδοτούν μια διαφορετική ευαισθησία, στην οποία **το όνειρο της καθαρής μορφής έχει διαταραχθεί**. Είναι η ικανότητα να **διαταράσσουμε τη σκέψη μας για τη φόρμα που κάνει αυτά τα έργα αποδομητικά**. Η έκθεση εξετάζει ένα επεισόδιο, ένα σημείο τομής μεταξύ πολλών αρχιτεκτόνων όπου ο καθένας κατασκευάζει ένα ανησυχητικό κτίριο εκμεταλλευόμενος τις κρυμμένες δυνατότητες του μοντερνισμού.

— Phillip Johnson και Mark Wigley, απόσπασμα
από το βιβλίο MoMA Deconstructivist
Architecture.

Jun 23–Aug 30, 1988
MoMA

DECON- STRUC- TIVIST ARCHI- TECTURE

*The exhibition is part of the
Council of Environmental Architecture Program at
The Museum of Modern Art, New York*

THE
STREET
ARTIST
EXHIBITION

The exhibition features a selection of the artist's most recent work, including a series of large-scale abstract paintings and a series of smaller-scale works on paper. The artist's work is characterized by bold, geometric forms and a rich palette of colors. The exhibition is presented in a gallery space with a dark ceiling and light-colored walls, creating a dramatic and immersive environment for the viewer.

1988 Έκθεση MoMA

Deconstructivist Architecture

Frank Gehry,

Zaha Hadid,

Peter Eisenman,

Daniel Libeskind,

Bernard Tschumi,

Rem Koolhaas

Coop Himmelb(l)au

1988 Έκθεση MoMA

Deconstructivist Architecture

- Οι επιμελητές συνέδεσαν τα έργα με τη φιλοσοφική έννοια της Αποδόμησης (του Derrida), καθώς και το καλλιτεχνικό-αρχιτεκτονικό ιστορικό προηγούμενο του ρωσικού κονστρουκτιβισμού και πολλά έργα αυτής της περιόδου παρουσιάστηκαν στην έκθεση.
- Οι Eisenman και Tschumi αναγνώρισαν τη σύνδεση με τον Derrida.
- Οι Hadid και Koolhaas με τον κονστρουκτιβισμό.

Χαρακτηριστικά αποδόμησης

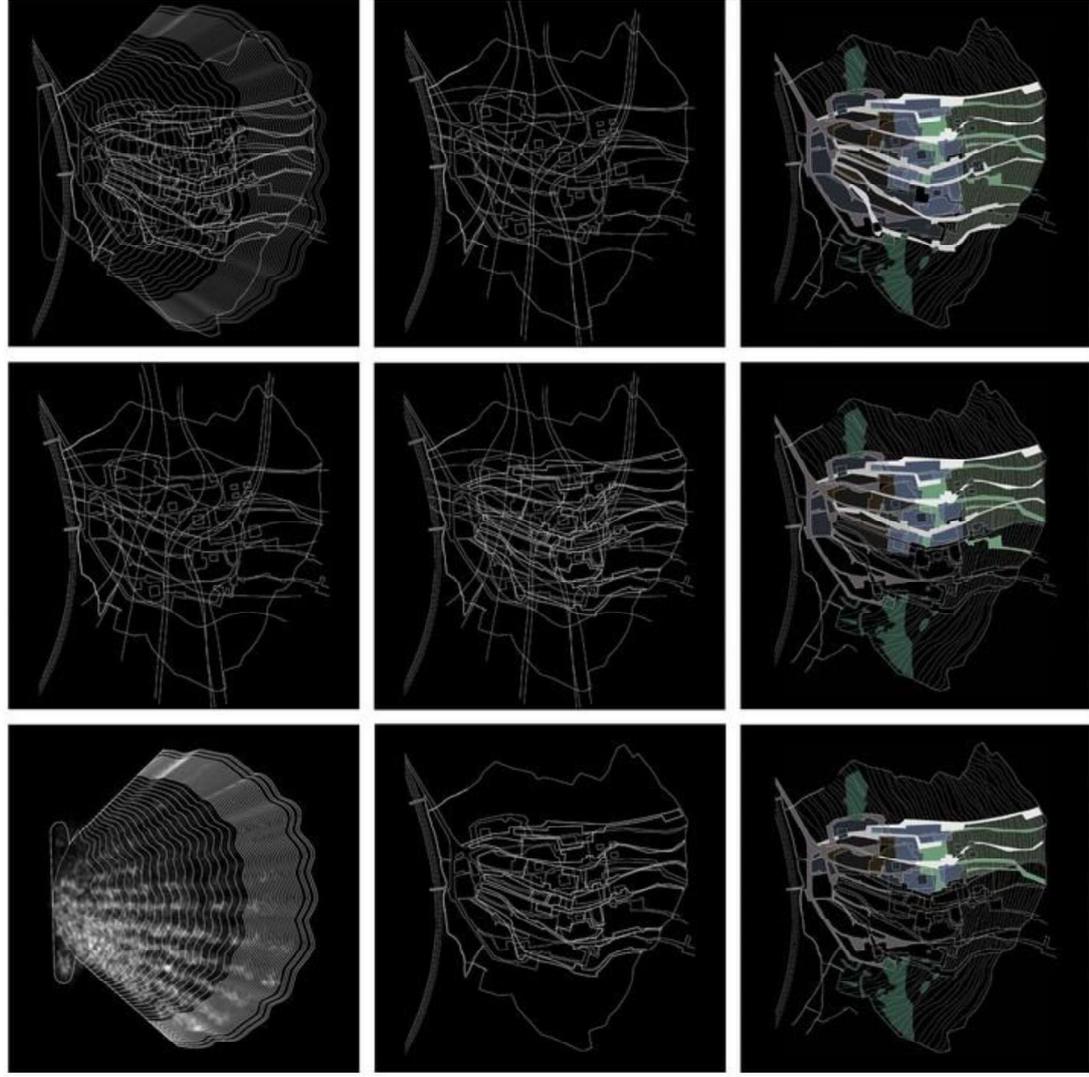
- Ιδέα της **αποσυναρμολόγησης**
- Σπάζει την έννοια της λειτουργίας, της φόρμας και των **υλικών** που χρησιμοποιούνται στην εποχή μας.
- Ο σχεδιασμός δεν είναι γραμμικός, η γεωμετρία δεν είναι ορθογωνική
- Οι όγκοι δημιουργούν μία γεωμετρική σύγχυση σε μεγάλη κλίμακα
- Οι χώροι δημιουργούν την εντύπωση «ελεγχόμενου χάους». Έργα **υψηλής διανόησης**
- Οποιαδήποτε απόκλιση από την τάξη, νοείται ως απειλή για αξίες όπως η αρμονία, η ενότητα και η σταθερότητα.

Vitra Design Museum – Frank Gehry

Barcelona Pavillion – Mies Van der Rohe

Design diagram for the City of Culture of
Galicia, Spain. Image Courtesy of Eisenman
Architects

Villa Savoye – Le Corbusier

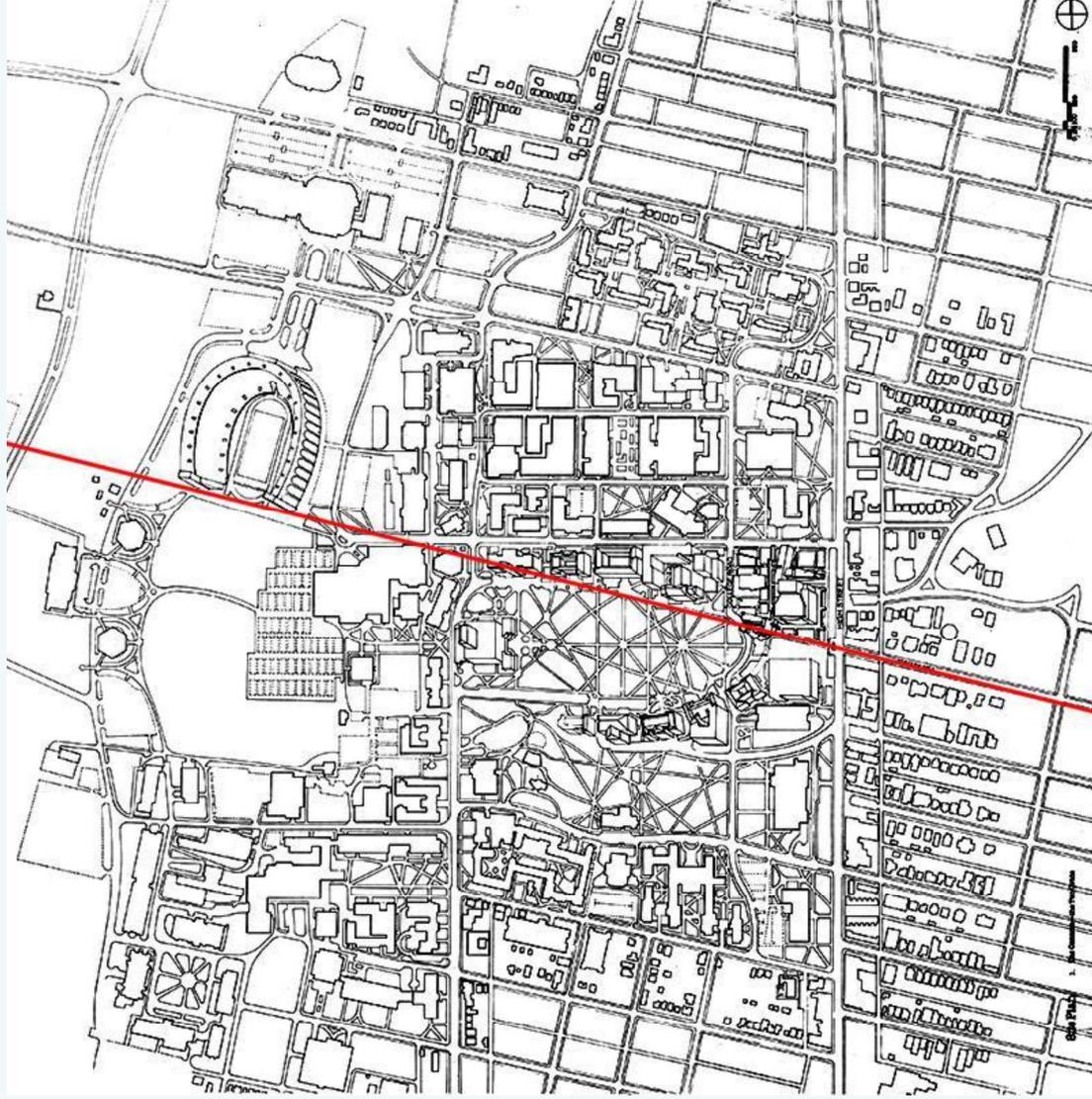
1. Ανύψωση όγκου από το έδαφος – pilotis
2. Δημιουργία ελεύθερων κατόψεων
3. Δημιουργία ελεύθερης πρόσσωσης (εξωτερικοί τοίχοι δεν είναι φέροντες)
4. Χρήση παραθύρου – λωρίδας
5. Ράμπα μέσα στο κτίριο ως το δώμα: κατοικήσιμο δώμα με περίπατο.

Villa dall' Ava 1991 – Rem Koolhaas

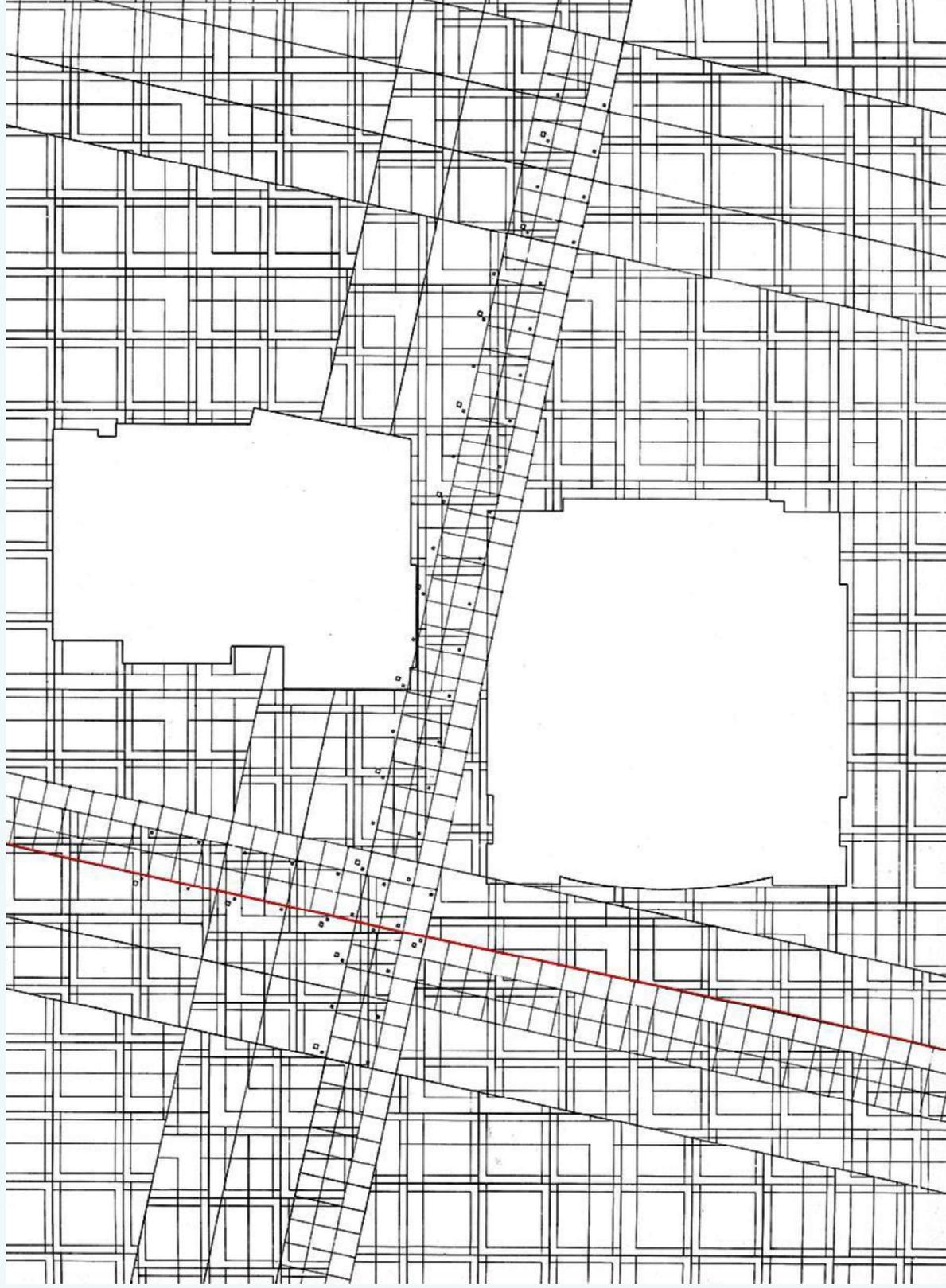

1. Καταρripπει την εξουσία της αρχιτεκτονικής
2. Αφαιρεί την κυριαρχία
3. Ελευθερία από περιορισμούς στην έκφραση
4. Απαλλαγή από την «τελειότητα»
5. Ελευθερία έρχεται από τη μη – μονιμότητα (χώροι κοινής διαβίωσης) (βλ. αυταρχισμός της γλώσσας του Derrida)

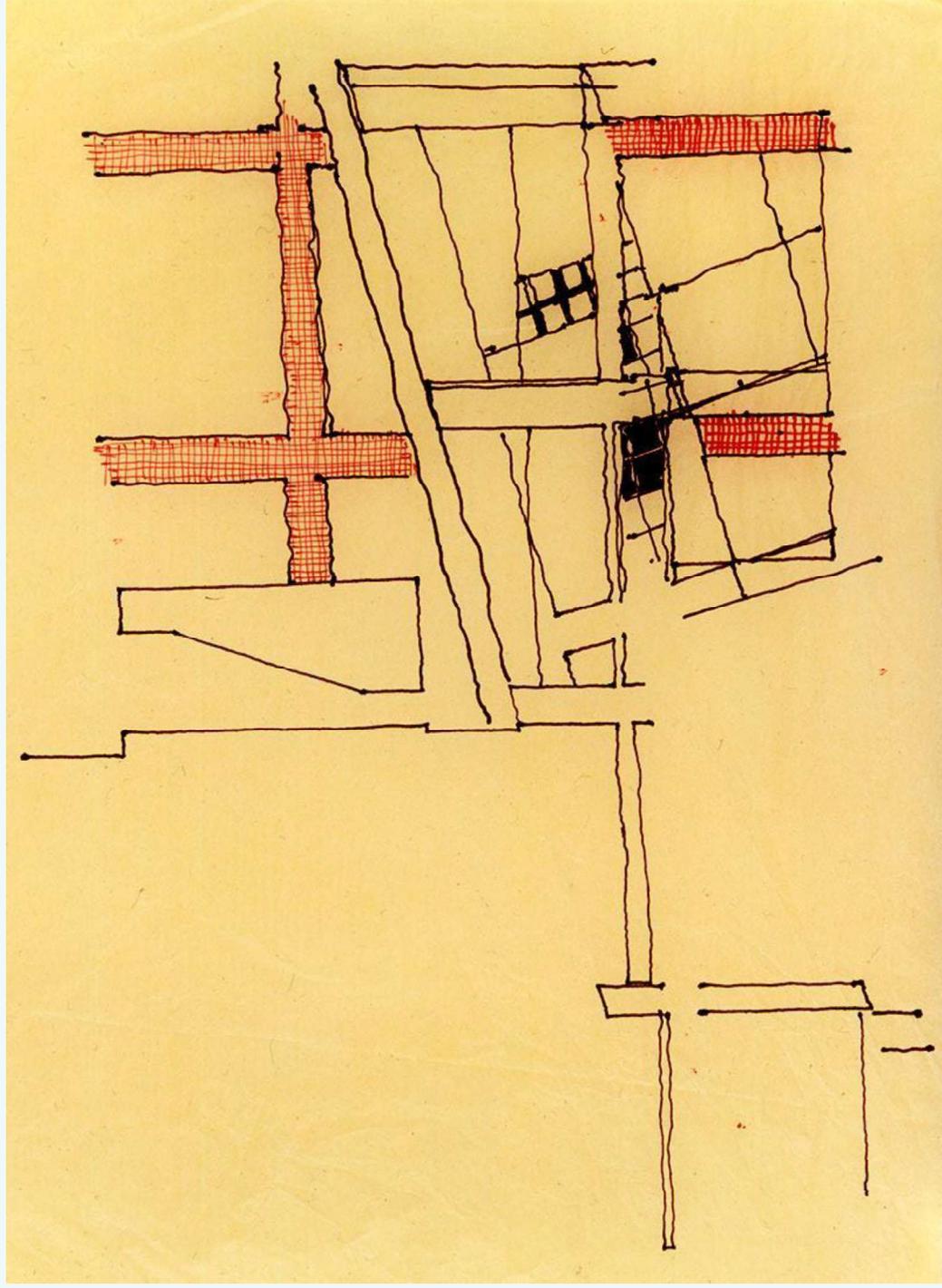
Wexner Center for the Arts: Ohio

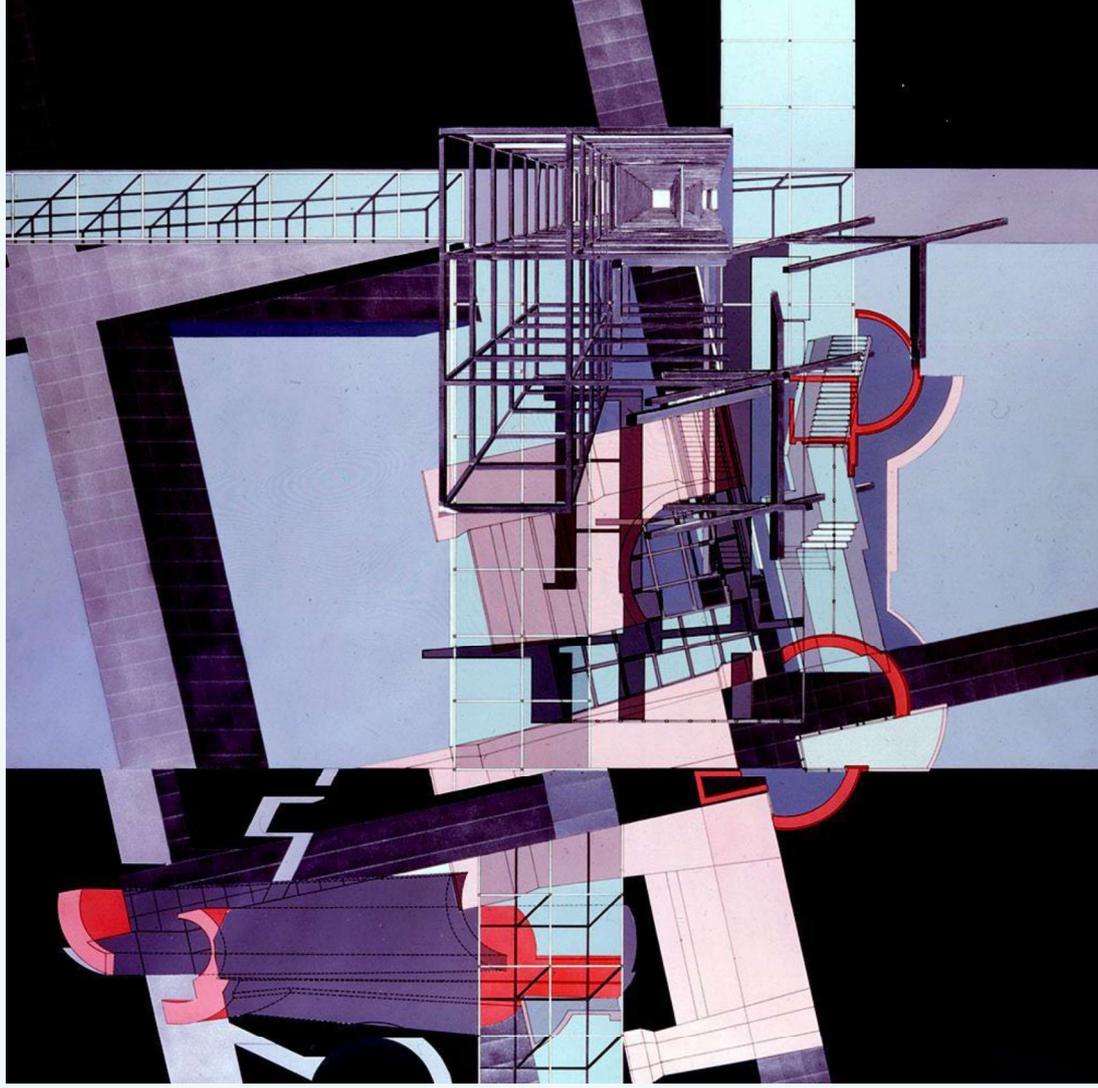
Wexner Center for the Arts: Ohio

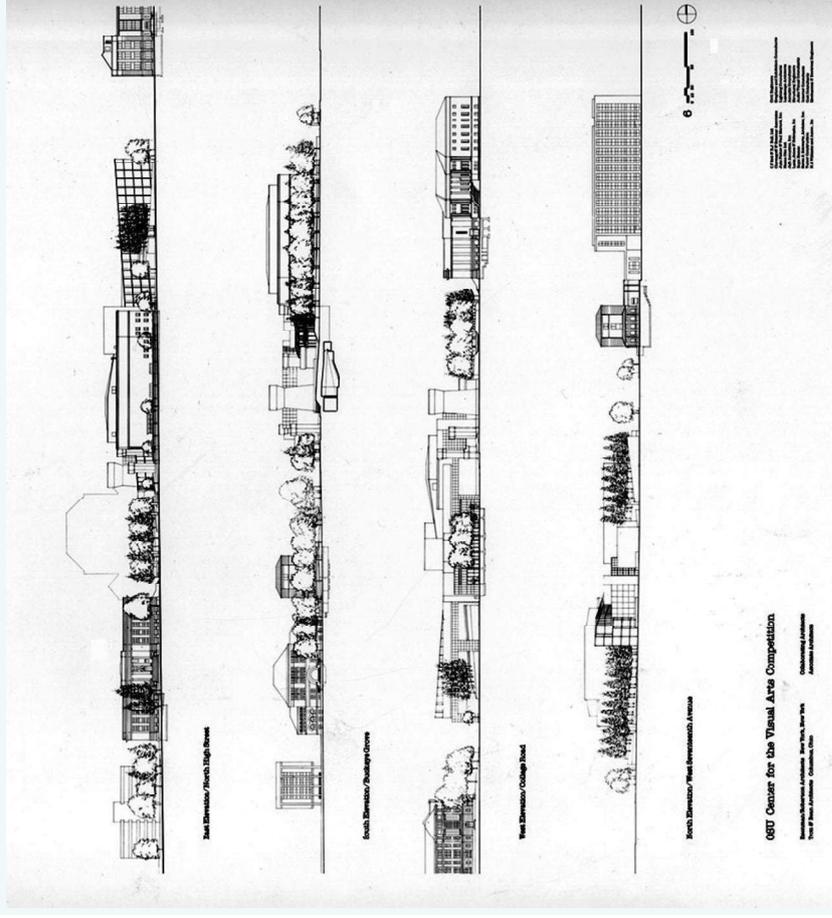
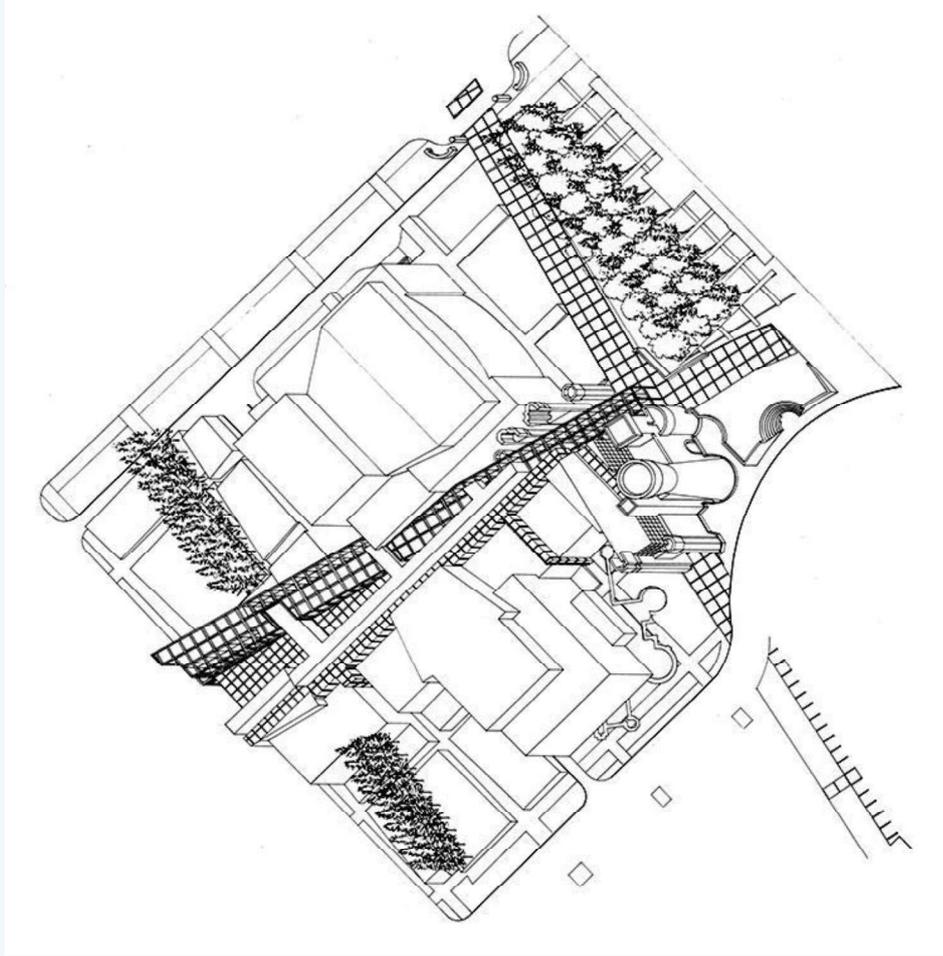
Wexner Center for the Arts: Ohio

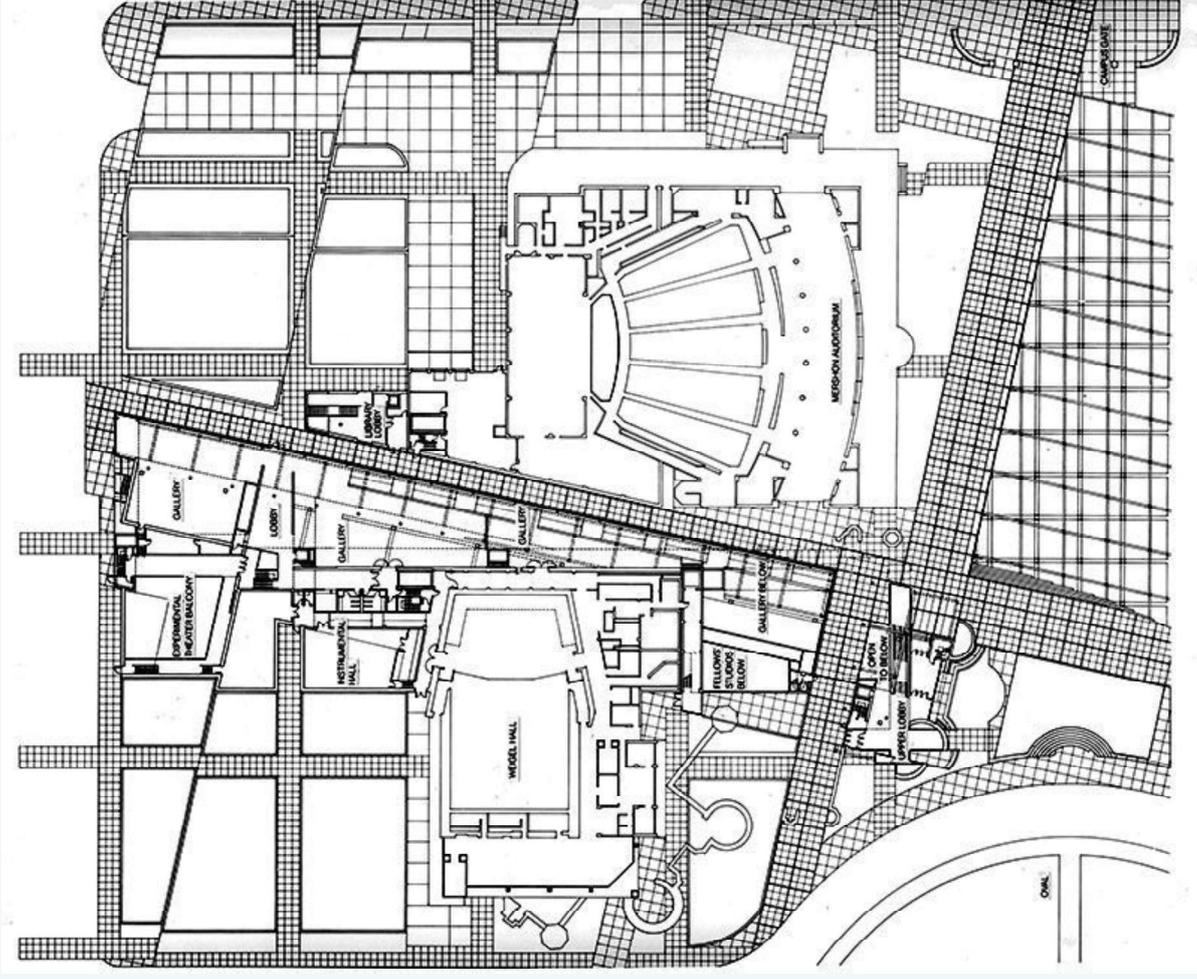
Wexner Center for the Arts: Ohio

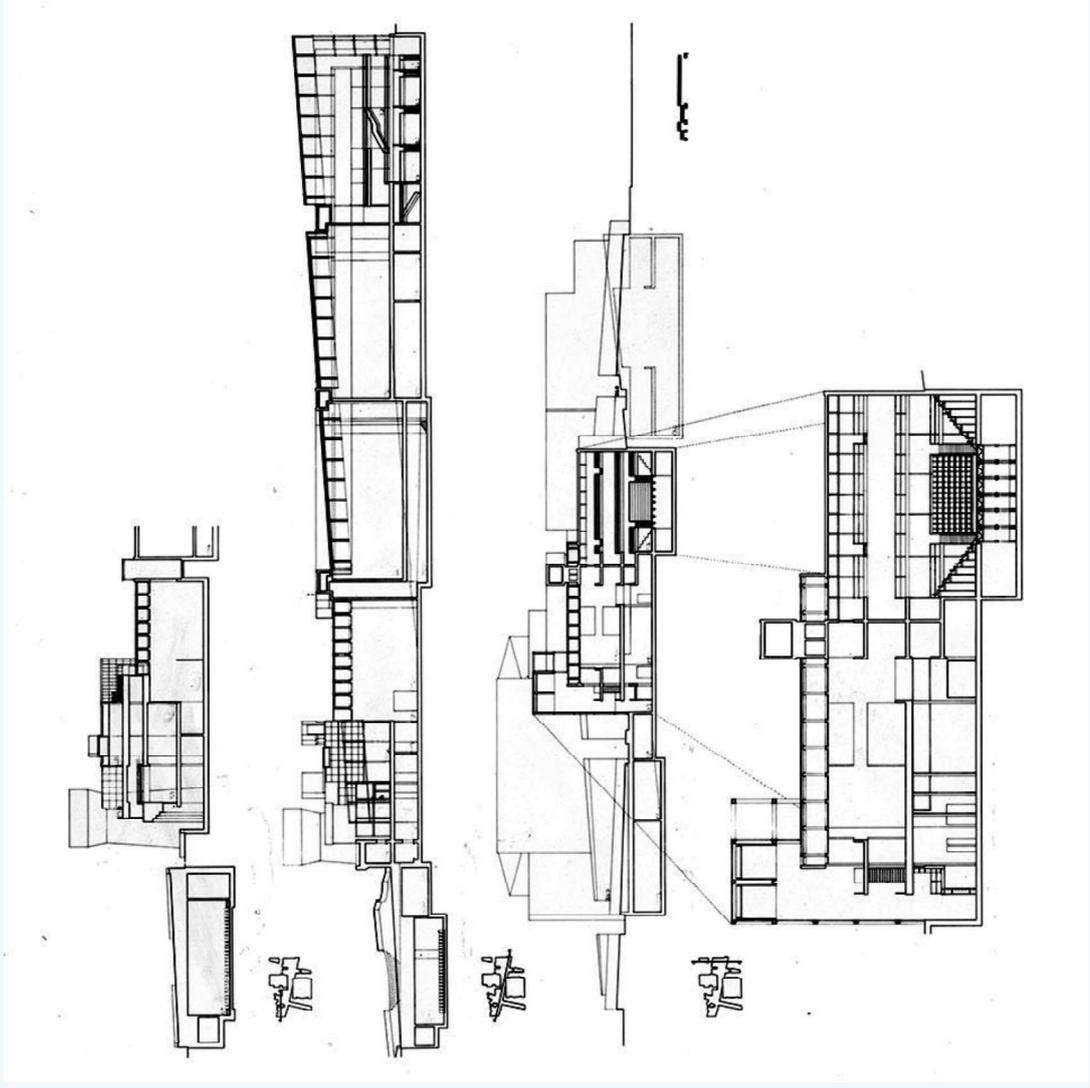
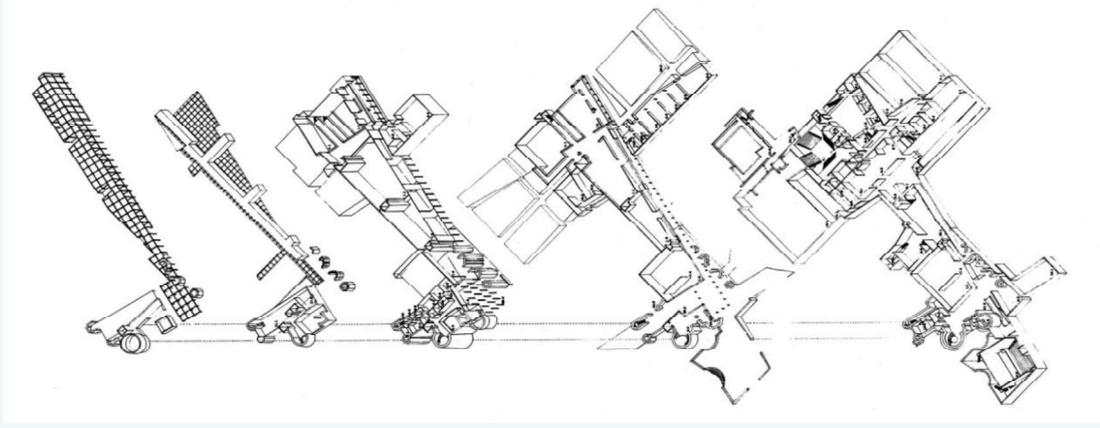
Wexner Center for the Arts: Ohio

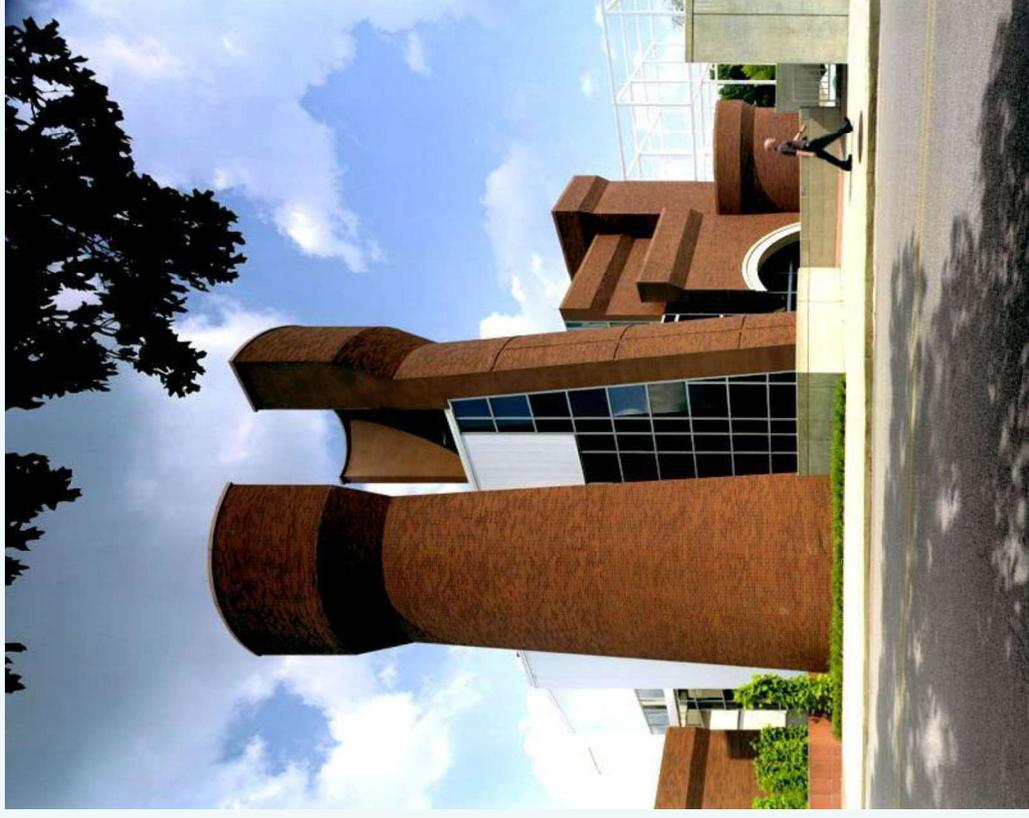
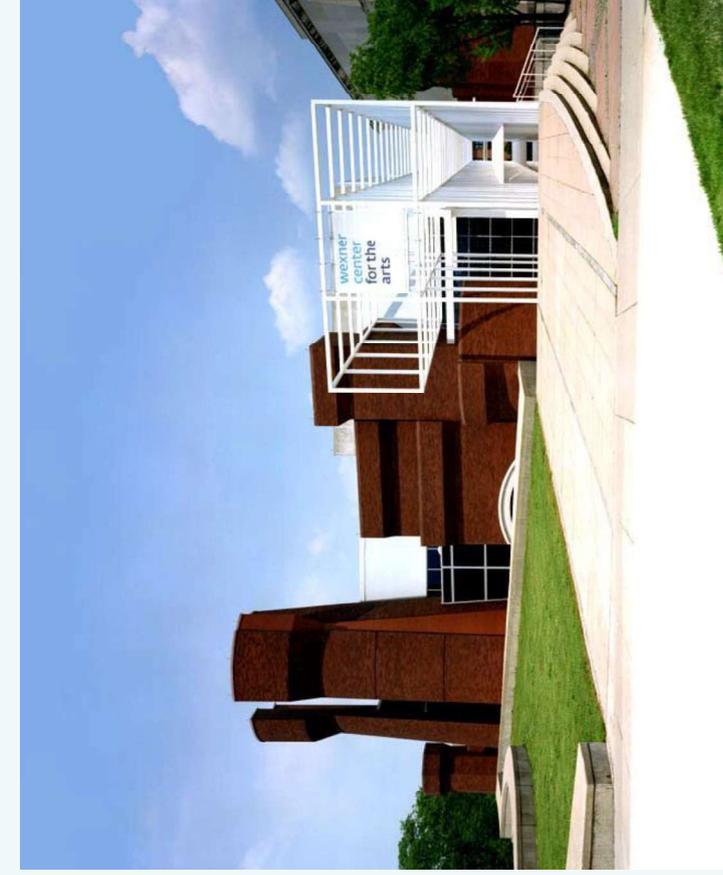
Wexner Center for the Arts: Ohio

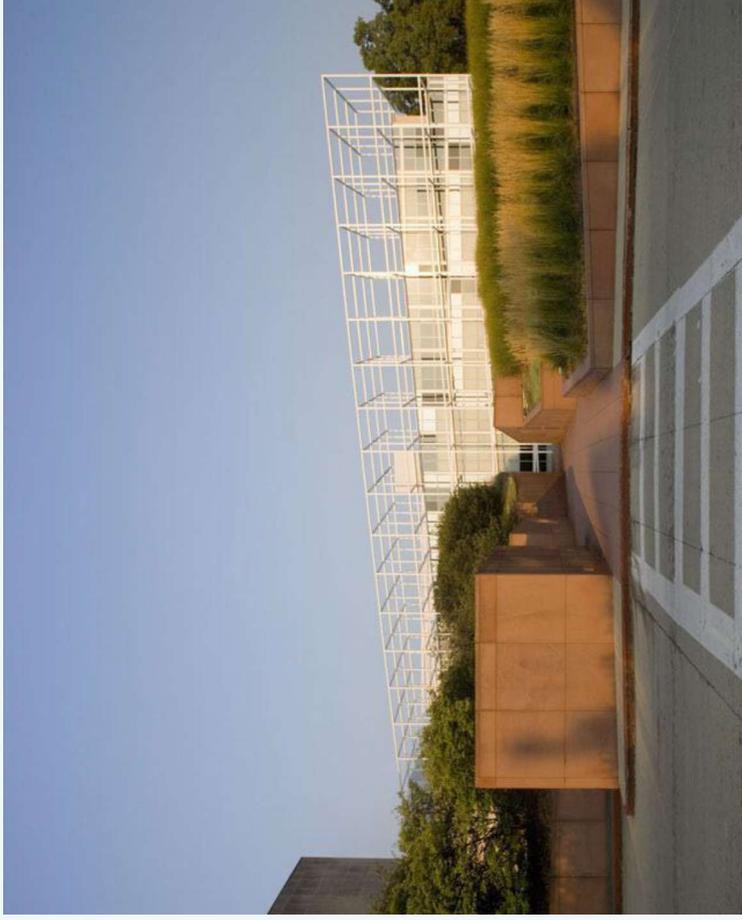
Wexner Center for the Arts: Ohio

Wexner Center for the Arts: Ohio

Wexner Center for the Arts: Ohio

Wexner Center for the Arts: Ohio

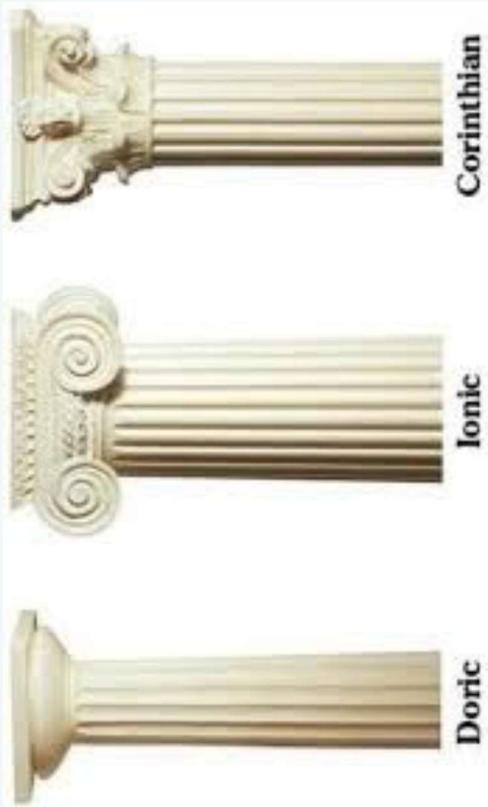
Wexner Center for the Arts: Ohio

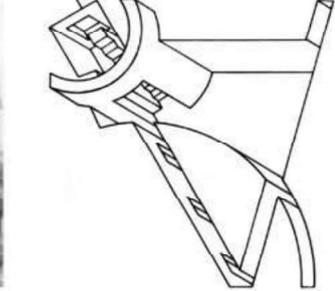
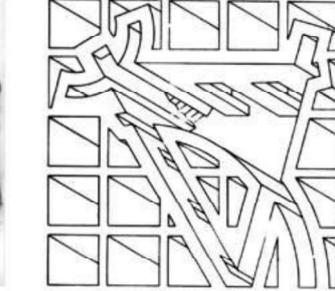
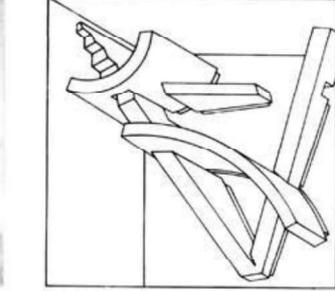
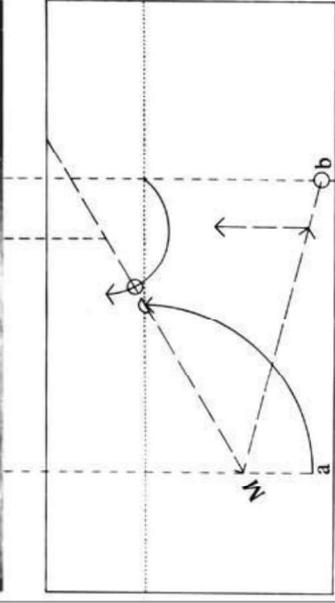

Wexner Center for the Arts: Ohio

Frankenstein (1931) –
James Weil

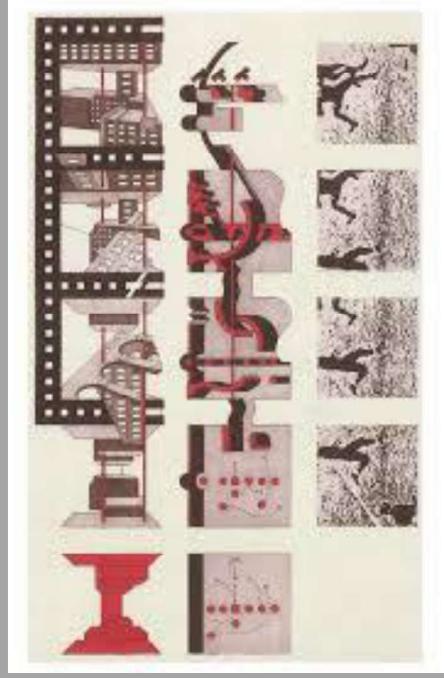
Δημιουργία μιας **χωρικής σημειογραφίας**
που θα περιλαμβάνει:

Κατόψεις
Τομές
Σημειογραφία κίνησης
ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΑ

Κίνηση
Διάγραμμα
Κενό και πλήρες
Συμπαγές
Αρχιτεκτονική

Εισάγεται η ιδέα του προγράμματος

Bernard Tscumi – The Manhattan Transcripts

Superimpositions | Juxtapositions

Υπέρθωση | Αντιπαράθεση

Editing | Επεξεργασία

Όλα εμπλέκονται : κίνηση,
χώρος, δράση

...τότε αρχίζει η αρχιτεκτονική

Bernard Tscumi – The Manhattan Transcripts

Parc de la Vilette

Υπέρθεση (κινημ/κό στοιχείο) =
ο μηχανισμός του project

Διανύσματα κίνησης

Σημεία δράσης

Επιφάνειες

